

KAMERUN

MAKİNE, TEÇHİZAT, EKİPMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: 24/10/2025

Raporu Hazırlayan: Yaounde Ticaret Müşavirliği

İÇİNDEKİLER

.....	1
1. Ülke Pazarında Makine, Teçhizat, Ekipman Malzemeleri Sektörü	7
1.1 İlgili Sektörde Üretim.....	8
1.2 Ortalama Üretici Fiyatları	8
1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler	9
1.4 Makine ve Teçhizat Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi.....	10
2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti	11
2.1 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler (84. ve 85. Fasıllarla Beraber).....	11
2.2 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)	11
2.3 Makine ve Teçhizat Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün) (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)	12
2.4 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün) (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)	14
3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)	15
3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (1.000 \$)	15
4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş.....	17
4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler	17
4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı	18
4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri	19
4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler	20
4.3.1 Proforma Fatura (Proforma Invoice)	20
4.3.2 Fatura (Commercial Invoice)	20
4.3.3 Taşıma Belgesi (Bill of Lading / Air Waybill)	20
4.3.4 Paketleme Listesi (Packing List)	20
4.3.5 Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)	21
4.3.6 Teknik Uygunluk ve Kalite Sertifikası (Certificate of Conformity – CoC)	21
4.3.7 Gümrük Beyannamesi (Déclaration en Douane / Single Window)	21
4.3.8 Import Declaration Form (Fiche de Déclaration d’Importation – FDI)	21
4.3.9 Sigorta Sertifikası (Insurance Certificate)	21
4.3.10 Makine Tipine Bağlı Olarak Ek Belgeler (Duruma göre)	21
4.3.11 Çevresel veya Enerji Uygunluk Sertifikası (varsa)	22

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?.....	22
4.4.1 Sevk Öncesi İnceleme (PECAE) Süreci:	23
4.4.2 Kamerun Hükûmeti Tarafından Yetkilendirilmiş Gözetim Şirketleri	23
4.4.3 Gözetim Raporu ve Belge Türleri.....	23
4.4.4 Uygunluk Belgesi Olmadan İthalatın Sonuçları:	23
4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri.....	24
4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri	24
4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler	24
4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi	24
4.8.1 Avrupa Birliği (AB) – Ekonomik Ortaklık Anlaşması (EPA)	24
4.8.2 Birleşik Krallık – Ekonomik Ortaklık Anlaşması.....	25
4.8.3 Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA)	25
4.8.4 Tercihli olmayan ikili anlaşmalar	26
4.9 Sektörde Standartlar	26
4.9.1 Standartlar ve Kalite Ajansı (ANOR)	26
4.9.2 Uygunluk Değerlendirme Programı (PECAE)	26
4.9.3 Sevk Öncesi İnceleme (Pre-Shipment Inspection).....	27
4.9.4 İthalat Belgeleri ve Süreç.....	27
Ek Belgeler (Ürünün Niteliğine Göre)	27
4.9.5 BESC Belgesi (Bordereau Électronique de Suivi des Cargaisons)	28
SC Belgesi için Gerekli Bilgiler.....	28
4.9.6 Bazı Makine ve Teçhizat Ürünleri İçin Uygulanan Temel Standartlar	28
4.10 Sektörde Etiketleme	29
4.10.1 Etiketleme Mevzuatı.....	29
4.10.2 Etiketleme Zorunluluğu Olan Ürünler	30
4.10.3 Etiket Üzerinde Bulunması Gereken Asgari Bilgiler	30
4.10.4 Etiketleme Dili Zorunluluğu	31
4.10.5 Etiketleme Belgeleri ve Uygunluk Doğrulaması	31
4.10.6 Etiketleme Biçimi ve Dayanıklılığı.....	31
4.10.7 Gümrük Denetiminde Kontrol Edilen Etiketleme Unsurları	31
4.10.8 İlgili Standartlar	31
4.11 Sektörde Ambalajlama	32
4.11.1 Genel Çerçeve: Ambalajlama Mevzuatı ve Kurumlar	32
4.11.2 Ambalajlamada Uygulanacak Temel İlkeler	32
4.11.3 Ambalaj Üzerinde Bulunması Gereken Bilgiler.....	33

4.11.4 Ahşap Ambalaj Malzemelerinde ISPM-15 Zorunluluğu.....	34
4.11.5 Nakliye ve Liman Koşullarına Uygunluk.....	34
4.11.6 Sevk Öncesi Ambalaj Kontrolü (Pre-Shipment Inspection)	34
4.11.7 Gümrükte Ambalaj Denetimi.....	34
4.11.8 Çevresel Standartlar ve Geri Dönüştürülebilirlik	35
4.11.9 İlgili Standartlar	35
4.12 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)	35
4.12.1 Taşıma Modları Bazında İthalat ve İhracat Rakamları	36
4.12.2 Navlun Fiyatları (Konteyner).....	36
4.12.3 Taşımacılık Güzergâhına İlişkin Bilgi	37
4.13 Dağıtım Kanalları	37
4.14 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat).....	37
4.14.1 Ülkedeki Pazaryerleri.....	39
4.14.2 Uluslararası E-Ticaret Platformları.....	39
4.14.3 Mobil Uygulamalar ve Sosyal Ticaret	40
4.14.4 Özel Günler, Bayramlar v.b.....	40
4.14.5 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları	40
4.14.6 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri.....	40
4.15 Kamerun'da E-Ticarette Gümrük Vergileri ve Muafiyetler.....	41
4.15.1 Genel Gümrük Vergileri (Tarife Rejimi)	41
4.15.2. KDV ve Diğer Vergiler	41
4.15.3 Vergi Muafiyetleri (Muaf Kategoriler)	41
4.15.4 Küçük Paketler ve Bireysel Gönderiler	41
4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler.....	42
Elektronik Ticaret Kanunu	42
Kişisel Verilerin Korunması Yasası	42
Tüketici Koruma Yasası	42
Elektronik İletişim Yasası	42
4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)	43
Yerel Lojistik ve Fulfillment Hizmet Sağlayıcıları	43
4.15.7 Tanıtım ve Pazarlama	44
4.15.8 Tüketici Davranışları	44
4.16 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler	45
4.17 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti damping vergisi v.b.)	46

4.17.1 Temel Vergiler ve Oranları.....	46
4.17.2 İlave Vergi veya Ek Tarife Uygulanabilecek Durumlar	46
4.18 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller	47
5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.).....	48
6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)	49
7. Makine ve Teçhizat Malzemeleri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler	50
8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar.....	51
9. Genel Değerlendirme	51
10. Yararlı Adresler	52
KAYNAKÇA	53

KAMERUN ÜLKESİ MAKİNE, TEÇHİZAT ve EKİPMAN MALZEMELERİ ÜLKE RAPORU

1. Ülke Pazarında Makine, Teçhizat, Ekipman Malzemeleri Sektörü

Kamerun, Orta Afrika'da stratejik bir konuma sahip, bölgesel bir ticaret merkezi olma potansiyeli yüksek bir ülkedir. Gelişmekte olan ekonomisi, genç nüfusu ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri, altyapı, tarım, enerji ve inşaat sektörlerine yönelik makine ve ekipman ihtiyacını sürekli kılmaktadır. Pazar, büyük potansiyeline rağmen, lojistik zorluklar, bürokrasi ve finansman sıkıntıları gibi engeller de barındırmaktadır. Uzun vadeli bir perspektifle ve doğru strateji ile yaklaşan firmalar için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Ülkenin 2023 yılında “makinelere, nükleer reaktörler, kazanlar” gibi ürünlerden yaptığı ithalat yaklaşık **701,7 milyon USD** düzeyindedir. Bu da toplam ithalatının önemli bir kısmı anlamına geliyor. 2024 için ise “endüstriyel ekipman, makinelere” ithalatının yaklaşık **CFA 573,6 milyar (1.011 Milyar Dolar)** olmuş; son 6 yılın en yüksek düzeyine tekabül etmiştir. Bu artışta, yeni fabrikaların kurulması ve sanayi kapasite artışının etkili olduğu görülmektedir. İthalatta makine ve ekipman klasmanlarının ithalat değerleri “makine, nükleer reaktörler, kazanlar” gibi grup altında 2024'te %7,81 pay almıştır. Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün (INS) verilerine göre bu, 2019'dan 2024'e kadar olan altı yıllık dönemde endüstriyel ekipman ithalatına yapılan en büyük harcama hacmini temsil ediyor.

INS raporuna göre, yıllık yaklaşık 400 milyar CFA frangı civarında sabit kaldıktan sonra, bu ithalat 2023 yılında ilk kez 500 milyar CFA frangı sınırını aşarak 2024 yılı itibarıyla 600 milyar CFA frangına yaklaşmıştır. Endüstriyel ekipman ithalatındaki bu artış, son yıllarda yeni fabrikaların kurulmasıyla belirginleşen Kamerun'un sanayi sektöründeki artan dinamizmi yansıtmıştır.

Ülkenin 2020 yılında yaşanan koronavirüs salgını, akabinde yaşanan Rusya-Ukrayna krizi nedeniyle temel tüketim malzemelerindeki ithalatında yaşanan problemler; Hindistan ve çevre ülkelerin özellikle son yıllarda pirinç ihracatına yönelik kota uygulamaları nedeniyle ülkenin ithal ikameci sanayiye yönelimi; buna yönelik altyapı çalışmalarını hızlandırmasına neden olmuştur. Bu kapsamda Kamerun Ulusal Kalkınma Programı 2030 yürürlüğe girmiş, ülkenin “kendi ürünleri ve yerel üretim ile ithalatı azaltma, bu ürünlerin dışardan teminine yönelik ilave gümrük vergileri uygulaması” politikası yürürlüğe girmiştir. Bu program çerçevesinde başta tarım ürünlerine yönelik üretim tesisleri olmak üzere ülkede son dönemde sanayileşmeye yönelik ciddi bir atılım gözlemlenmiştir.

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Kamerun'da teçhizat ve ekipman üretimi açısından Kamerun hâlâ büyük oranda ithalata bağımlı kalmakta olup; makineler, elektrikli ekipman ve taşımacılık ekipmanları ithalat içinde yukarıda da değinildiği üzere önemli bir pay tutmaktadır.

Ekonomi büyük ölçüde ham madde ihracatına (petrol, kakao, kereste) ve imalat sanayisi ise genellikle "hafif imalat" ve "montaj" faaliyetlerine dayanmaktadır. Ağır sanayi ve komple makine üretimi neredeyse yok denecek düzeydedir.

Bununla birlikte yerel üretim veya montaj faaliyetlerinde bazı ilerlemeler görülmektedir. Örneğin, Tractafric Equipement firması, Kribi'de (Cameroon'un güneyindeki liman bölgesinde) ,bir inşaat-altyapı makinası montaj fabrikası kurmuş durumda olup, yıllık kapasitesi yaklaşık 250 makine hacmine sahiptir. CNC işleme, hassas metal parça üretimi gibi alanlarda küçük atölyeler; yerel tam üretimden ziyade "küçük seri üretim, yedek parça üretimi, tamir-bakım" seviyesinde faaliyetler bulunmasına rağmen, yeterli düzeyde bulunmamaktadır. Diğer yandan Ülkede çok sınırlı sayıda otobüs, kamyon ve motosiklet montajı yapılmaktadır. Bu, tam bir üretim hattından ziyade, CKD (Completely Knocked Down - Tamamen Sökülmüş) kitlerin bir araya getirilmesi şeklinde gerçekleştirilmekte olup, amaç yüksek gümrük vergilerinden kaçmaktır. Ufak çaplı olan tarım ve agro-endüstri makineleri, motorlu yağ presleri, mısır çözücü makineler gibi üretimleri yapabilen yerel firmalar da bulunmaktadır.(Afrique Modern SARL)

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Ulusal İstatistik Enstitüsü (INS) tarafından yayımlanan Sanayi Üretici Fiyat Endeksi (IPPI) verileri, 2024 sonu ve 2025 başında sanayi genelinde fiyat hareketlerinin dalgalı olduğunu göstermektedir. İmalat sanayi 2025 Q1'de çeyreklik **+1.6%** (esas etkileyen alt sektörler: agro-gıda, metalürji) artış göstermesine rağmen; makine ve teçhizat imalatı dönem içinde zaman zaman fiyat düşüşleri kaydetmiştir. (ör. 2024 Q2'de -%4.3).

Öte yandan makine ve ekipman ithalatı 2024 yılında ve 2025 başında güçlenmiştir. 2024 için bildirilen ithalat tutarı 573.6 milyar CFA (makine, elektrikli cihazlar vb.) olduğu yukarıda ifade edilmiştir. 2024 Q4 verileri ve 2025 Q1 raporlarında ise, imalatın genelinde sınırlı artış (2025 Q1 çeyreklik +1.6%) gösterse de; kimya/plastik ve kağıt gibi bazı dallarda düşüşler olduğu; makine üretiminin döneme göre heterojen tepki verdiği belirtilmektedir. INS raporları makine alt-grubunun genel eğilimini dönem dönem negatif ya da nötr olarak göstermektedir.

Kamerun'da makine ve teçhizat imalatı bazında üretici (fabrika kapısı) fiyatları son yıllarda istikrarlı bir yükseliş göstermemekle beraber, dönemsel olarak düşüşler göstermiş olup 2024–2025 başı verileri sektörde heterojen bir görünüm sunmaktadır. Buna karşın ithalat hacminde artış (2024) ve genel sanayi maliyetlerindeki yükseliş potansiyeli, kısa vadede fiyatların yukarı yönlü baskıya açık olduğunu göstermektedir.

Ülkede Tarım makineleri segmentinde, küçük ve orta ölçekli işletmelere hitap eden ürünler öne çıkmaktadır. 25-40 beygir gücündeki traktörler için üretici fiyatları 12.000 ile 18.000 ABD Doları arasında değişirken, 45-75 beygir gücüne sahip daha gelişkin modeller 20.000-35.000 ABD Doları bandında seyretmektedir.

Güneş enerjili sulama sistemleri, artan elektrik maliyetleri nedeniyle son dönemde yoğun talep görmekte ve bu sistemlerin fiyatları 3.500-8.000 ABD Doları aralığında bulunmaktadır. Hasat makineleri ise 15.000 Dolar'dan başlayan fiyatlarla 45.000 Dolar'a kadar uzanan geniş bir yelpazede yer almaktadır.

İnşaat ve altyapı sektöründe kullanılan makinelerde fiyatlar, kapasite ve teknik özelliklere bağlı olarak önemli farklılıklar göstermektedir. Mini ekskavatörler 25.000-45.000 ABD Doları, beton mikserleri 8.000-15.000 ABD Doları, kompaktörler ise 4.000-9.000 ABD Doları seviyelerinde alıcı bulmaktadır. Enerji kesintilerine karşı kritik öneme sahip jeneratörlerde, 50-200 kVA kapasiteli üniteler için fiyatlar 6.000-25.000 ABD Doları bandında hareket etmektedir.

Endüstriyel ekipman pazarında ise tekstil makineleri 20.000-60.000 ABD Doları, gıda işleme ekipmanları 15.000-50.000 ABD Doları, ambalaj makineleri 12.000-40.000 ABD Doları ve soğutma sistemleri 8.000-25.000 ABD Doları seviyelerinde işlem görmektedir. Bu fiyatlar, standart donanımına sahip temel modeller için geçerli olup, özelleştirilmiş ürünlerde %30-50 oranında fiyat farklılıkları oluşabilmektedir.

Türk menşeli makine ve teçhizat ürünleri, Kamerun pazarında "makul fiyat-üstün kalite" dengesi ile öne çıkmaktadır. Avrupa menşeli rakiplerine kıyasla ortalama %25-40 daha uygun fiyatlı olan Türk ürünleri, Çin menşeli alternatiflere kıyasla ise %15-25 daha yüksek fiyat seviyelerinde bulunmaktadır. Ancak Türk ürünleri, sunulan 2-3 yıllık garanti süreleri, kapsamlı teknik destek hizmetleri ve hızlı yedek parça temini gibi avantajlarla bu fiyat farkını telafi etmektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Yukarıda da ifade edildiği üzere Kamerun'da yerelde sektörde üretim yapan çok sayıda firma bulunmamaktadır. Genelde ufak çaplı ya da montaj sanayine ilişkin üretim tesisleri yer almaktadır.

- Afrique Modern SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Yaounde-Mokolo PB:25119 Tel: +237 222 22 53 29
- Traffic Equipment SARL (CAT İş Makineleri Montaj)	Douala PB: 4017 Tel: +237 233 37 90 83
- CAMCI Cameroun SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Rue Bebey Eyidi-Akwa, Douala Tel: +237 6 98 18 44 46
- VICTORYAGRIC Machine SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Damas, Essono-City, Yaounde Tel: +237 689 75 10 80
- Prodimode Cameroun SARL (CNC Makine Üretim Tesisi)	Adamawa Cameroun https://prodimode.com/

- **Üretici Birlikleri:**

1	KAMERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI	Rue de la Chambre de Commerce, Bonanjo, Douala, Kamerun	Tel: +237 233 42 67 87 / +237 233 42 68 55 E-Posta: siege@ccima.cm
2	KAMERUN İŞ İNSANLARI DERNEĞİ (GECAM)	Bonanjo, Douala - Kamerun	Tel: +237 242 233 001

1.4 Makine ve Teçhizat Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Sektörde ülke çok büyük oranda ithalata bağımlı olduğundan, ülkenin ve Orta Afrika'nın en büyük limanı olan Douala Limanı ülke ve bölge makine teçhizat ekipmanları temini için oldukça önemlidir. İthalat ile ülkeye gelen ürünler bu giriş noktasından sonra Douala'daki dağıtım merkezlerine gelmektedir. Bu sebeple sektörde Douala oldukça önemli bir konuma sahiptir.

Sektör kapsamında ürünler genelde “ yetkili bayilik/distribütör” modeli kapsamında ülke içinde dağıtılmaktadır. Ağır iş makineleri, makine-teçhizat ekipmanları vs. gibi ürünler bölgesel tek yetkili distribütörler tarafından satış-kiralama- yedek parça-servis paketi olarak Kamerun pazarına sunulmaktadır. Keza bu yöntem de Kamerun pazarında en etkin ve baskın olan yöntemdir.

Diğer yandan, bölgesel distribütörlerin de Yaounde, ülkenin kuzeyindeki önemli şehirler olan Ngaoundere, Garoua gibi şehirlerde yerel tedarikçiler, toptancılar gibi tedarik kanalları ile satışa sunulmaktadır.

Caterpillar'ın yerel partneri Tractafric Equipment, CAMCO, Kanu Equipment gibi diğer yerel partnerler inşaat-tarım-enerji ekipmanları dağıtımını, yedek parça ve servis hizmetlerinde de ülkenin ana tedarikçisi olup, kamu projelerinde de etkin konumda yer almaktadır.

Diğer yandan, ülkede 2. El makine teçhizat, yedek parça ürün ve taleplere yönelik geniş bir Pazar ağı bulunmaktadır. Özellikle AB ile Kamerun arasında var olan Ekonomik Ortaklık Anlaşması kapsamında makine, teçhizat ve bunların yedek parçaları gibi ürünlere Kamerun'un AB'ye yönelik tanıdığı düşük gümrük vergileri (zamanla sıfıra inecek) bu ürünlerin hem sıfır; hem de 2. El olarak pazara entegrasyonunu oldukça fazla kılmaktadır.

Ayrıca, hırdavat ve yapı marketleri vasıtasıyla ülke genelinde distribütörlük alan ve dağıtım kanallarında yer alan şehir içi tedarikçiler jeneratör, küçük inşaat aletleri, elektrik malzeme ve parçaları; pompa, kompresör gibi ekipmanlar da yine Douala üzerinden ülkeye girerek, buradan başta başkent Yaounde'ye akabinde tüm ülkeye yayılmaktadır.

Yukarıda da yer verilen ülkede distribütörlük faaliyetleri gösteren yerel partnerler düzenli olarak yedek parça da stoklayarak, gerektiği durumlarda perakende satışlarda da bulunabilmektedir.

Bunun yanında pazardaki en büyük gereksinim olan yedek parça/bakım ve yetkili servis etmenleri de pazardaki en büyük ihtiyaçların başında gelmektedir. Genellikle ürünleri ithal eden Kamerunlu firmalar bu ürünlerin başta montaj, ilk 15 gün kullanım, yedek parça, bakım ve onarım gibi gereksinimlerini de sözleşmede ilgili firma ile yapılan sözleşmede yer vermeye oldukça önem vermektedir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler 1 (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$) (2024)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	974		59,1
2	Fransa	117,8		7,1
3	Almanya	75,4		4,5
4	<i>Türkiye</i>	<i>61,7</i>		<i>3,7</i>
5	ABD	59,6		3,6
6	İtalya	58,1		3,5
7	Belçika	56,1		3,4
8	Hindistan	47,6		2,8
9	Hollanda	26,4		1,6
10	Birleşik Krallık	11,6		0,7

2.2 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler2 (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Miktar * (ton/kg...)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Güney Kore	2,9		13,4
2	ABD	2,5		11,6
3	Orta Afrika Cumhuriyeti	1,6		7,5
4	Danimarka	1,3		6,08
5	Birleşik Krallık	1,08		4,9
6	Malezya	1,06		4,6

1

https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c%7c85%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

²https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c%7c84%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

7	Çin	0,78		3,6
8	Belçika	0,73		3,3
9	Polonya	0,6		2,8
10	Benin	0,6		2,8

2.3 Makine ve Teçhizat Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün) 3 (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
851712	Hücreli ağırlar için telefonlar "mobil telefonlar" veya diğer kablolu ağırlar için	88,391	0.015	0.01
851761	Ses, görüntü veya diğer verilerin iletimi veya alımı için kullanılan cihazların baz istasyonları	54,991	-	-
852872	Televizyon, renkli yayınlar için alıcı cihazlar, radyo yayın alıcıları dahil olsun veya olmasın. .	45,580	0,086	0,18
842619	Gezer vinçler, taşıyıcı vinçler, portal vinçler, köprü vinçler ve mobil kaldırma...	44,060	-	-
854449	Elektrik iletkenleri, gerilim <= 1.000 V için,	43,176	13,895	32,1

³<https://www.trademapp.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c792%7c%7c8429%7c%7c%7c6%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

	yalıtlımlı, konektörlerle donatılmamış, b.e.s.			
854460	Elektrik iletkenleri, gerilim > 1.000 V için, yalıtlımlı, b.e.s.	38,603	198	0,5
854140	Fotovoltaik hücreler dahil olmak üzere fotoduyarlı yarı iletken cihazlar, monte edilmiş olsun veya olmasın . ..	38,122	4	0,01
850440	Statik dönüştürücüler	37,016	73	0,19
851762	Ses, görüntü veya diğer verilerin alınması, dönüştürülmesi ve iletilmesi veya yeniden oluşturulması için makineler.	35,729	15	0,04
842952	360° dönebilen supaplı, kendinden tahrikli mekanik kepçeler, ekskavatörler ve kepçeli yükleyiciler.	32,304	-	-

2.4 Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler⁴ (10 ürün) (84. ve 85. Fasıllarla Beraber)

Ürün Adı	Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	İhracat Değeri (\$)	Türkiye'ye İhracatı (\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
854232	Elektronik entegre devreler bellek olarak	1,927	-	-
852580	Televizyon kameraları, dijital kameralar ve video kamera kayıt cihazları	1,758	-	-
851762	Ses, görüntü veya diğer verilerin alınması, dönüştürülmesi ve iletilmesi veya yeniden oluşturulması için makineler.	1,417	-	-
850440	Statik dönüştürücüler	1,187	-	-
853400	Baskılı devreler	1,007	-	-
842839	Sürekli etkili asansörler ve konveyörler, mallar veya malzemeler için (yeraltı için olanlar hariç)	960	-	-
854231	Elektronik entegre devreler, işlemciler ve denetleyiciler olarak, bunlarla birleştirilmiş olsun veya olmasın.	852	-	-
850213	Sıkıştırma ateşlemeli içten yanmalı pistonlu	775	-	-

⁴<https://www.trademapp.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c792%7c%7c8482%7c%7c%7c6%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

	motorlu "dizel veya yarı dizel" jeneratör setleri.			
851712	Hücresel ağlar için telefonlar "mobil telefonlar" veya diğer kablosuz ağlar için	684	-	-
848210	Bilyalı rulmanlar	429	-	-

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (1.000 \$)⁵

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	854449	Bağlantı Parçaları Takılmamış Diğer Elektrik İletkenleri; İzole Edilmiş, Gerilimi <= 1000 v	8.578.967	6.680.447	11.380.760	11.433.688	13.895.492
2	843780	Kuru Baklagillerin veya Hububatın Öğütülmesine veya İşlenmesine Mahsus Makina ve Cihazlar (çiftlik t	434.478	88.278	9.878	1.364.369	11.270.352
3	850423	Sıvı Dielektrikli Transformatörler; Gücü > 10 000 kVA	3.238.395	15.090.307	6.090.736	7.982.135	5.439.516
4	853720	Elektriğin kontrol/dağıtımı için, iki/daha fazla cihazla donatılmış tablo,	96.896	238.163	396.090	834.579	1.579.415

⁵<https://www.trademap.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c792%7c%7c120%7c%7c85%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

		pano, sayısal kontrol cih					
5	853710	Elektriğin kontrol/dağıtımı için, 85.35-85.36'daki iki/daha fazla cihazla donatılmış tablo, pano, sa	269.932	353.157	482.741	103.272	1.539.363
6	843880	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus başka yerde belirtilmemiş maki.	2.770	18.715	9.248	3.230	1.328.553
7	847989	Bu fasılın başka pozisyonlarında belirtilmeyen veya yer almayan kendine özgü bir fonksiyonu olan mak	178.271	169.949	315.336	755.182	1.294.746
8	844316	Fleksografik baskı yapan makinalar	-	-	-	-	1.230.238
9	843820	Şekerleme, kakao veya çikolata imaline mahsus sınai amaçlı makina ve cihazlar	13.667		748.599	922.952	1.205.729
10	850213	Dizel veya yarı dizel elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları; çıkış gücü > 375 kva	511.397	535.163	146.660	264.645	949.259
	TOPLAM		13.324.773	23.174.179	19.580.048	23.664.052	39.732.663

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Kamerun/ Douala ülkenin ekonomik başkenti konumundadır. Ülke ithalatının çok büyük bir bölümü Douala Limanı üzerinden gerçekleşmektedir. Liman bölgesi ulusal ve uluslararası ticaret yollarına erişimi mümkün kıldığından ülkenin ve bölgenin en büyük ticari faaliyetleri bu bölgede yer almaktadır. Bu nedenle makine ve ağır ekipman ithalatçıları, dağıtıcı firmalar ve teknik servisler liman ve çevresinde yoğunlaşmış konumdadır. Diğer yandan limanda bulunan sanayi bölgeleri (Bassa ve Bonaberi)'nde tekstil, gıda işleme, metal ve plastik sanayileri kapsamında makine ve teçhizat talepleri yoğun olarak bulunmaktadır.

Yaounde ülkede kamu projeleri ve hizmet alımları için en önemli konumda yer almaktadır. Ülkenin başkent olması nedeniyle kamu yatırımları, devlet alımları ve proje ihaleleri Yaounde'den yürütülmektedir. Bu nedenle, özellikle ülkede son dönemde oldukça artan uluslararası ihalelerin (enerji, yol, sağlık gibi) idari karar ve teknik danışmanlıkları buradan yürütülmektedir. Diğer yandan şehirde son dönemde artan otel inşaat projeleri de bu bölge için makine ve teçhizat talebini arttırmaktadır.

Kribi Derin Su Limanı son 4-5 senedir devlet ve özel sektör yatırımları ile gelişim göstermektedir. Yakın dönemde maden ve maden ürünlerine yönelik yapılması planlanan yatırımlar da göz önünden bulundurulduğunda limanın ve ardında yer alan ekonomik özerk bölgenin gelişiminin daha da artacağı tahmin edilmektedir. Hâlihazırda liman çerçevesinde endüstriyel parklar, enerji santralleri, madencilik ve petro-gaz lojistiği bölgede gelişim göstermektedir. Bu nedenle, limanın derin su limanı olması, Douala Limanı'na göre işlem sıralarının ve maliyetlerin daha düşük olması nedeniyle limanın yakın ve gelecek dönemde potansiyelinin daha da artacağı düşünülmektedir.

Daha önceki başlıklarda da değinildiği üzere, ülkede önce koronavirüs, akabinde ülkenin temel besin tedarikçisi olan Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan kriz nedeniyle ülke temel tüketim malzemelerine erişimde büyük problem yaşamış, daha sonra kalıcı çözüm için de Kamerun Ulusal Kalkınma Planı-2030 (SND-2030) yürürlüğe almıştır. Bu kapsamda ülkenin özellikle kuzey bölgeleri Garoua ve Bafoussam bölgelerinde tarım ve agro-endüstri yatırımları gerek yerel, gerek özel ve gerekse de devlet destekli uluslararası krediörler vasıtasıyla hayata geçirilmeye başlanmıştır. Özellikle değirmencilik ürünleri, konserve üretim tesisleri, gübre ve tarım makineleri, palm yağı, kakao ve kahve ürünleri, hayvancılık sektöründe kullanılan ürünler kapsamında bölgenin talepleri yoğun olarak artmış konumdadır.

Ülkenin petrol rafinerisi olan SONARA ve alüminyum üretim tesislerinin de yer aldığı Limbe tarafında da sektör kapsamında makine ve teçhizat ürünleri talebinde gelişim göstermektedir. Özellikle endüstriye bakım, pompa, kompresör, borulama gibi gereksinimlere son dönemde yoğun olarak talep artmaktadır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Yukarıda da ifade edildiği üzere Kamerun'da yerel üretim sektör bazında üretim yapan firma sayısı oldukça az olmasından dolayı, sektör genelde ithalat odaklı distribütör ve ajenta aracılığıyla pazarda bulunmaktadır. Bu kapsamda sektörde;

- Afrique Modern SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Yaounde-Mokolo PB:25119 Tel: +237 222 22 53 29
- Traffic Equipment SARL (CAT İş Makineleri Montaj)	Douala PB: 4017 Tel: +237 233 37 90 83
- CAMCI Cameroun SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Rue Bebey Eyidi-Akwa, Douala Tel: +237 6 98 18 44 46
- VICTORYAGRIC Machine SARL (Tarım Makineleri Üreticisi)	Damas, Essono-City, Yaounde Tel: +237 689 75 10 80
- Prodimode Cameroun SARL (CNC Makine Üretim Tesisi)	Adamawa Cameroun https://prodimode.com/
- Kanu Equipment Ltd. (Çinli Distribütör) Maden, İnşaat, Tarım makineleri	CM Douala Yassa Tel: 237 6 90 90 92 23
- CAMCO Equipment Cameroon Ltd. (Distribütör) Maden, inşaat, tarım makineleri	Yassa - Opp. Pont Bascule, Besides Afriland First Bank, Douala, Cameroon Tel: 23790909223
- SAMEDJEU Mining Group (Maden Makineleri Ağırlıklı)	Boulevard du President Ahmadou Ahidjo, Douala Tel: 6 50 30 10 37
- Foray Machines (Tarım Makine ve Ekipmanları)	Yaounde, Cameroon Tel: +237653160651

Yukarıda da ifade edilen firmalar yanında **Mantrac Cameroon (iş makineleri)**, **Societe Commerciale de Manutention (SCM) (ağır vasıta ve vinç distribütörü)**, **Cummins Cameroon (jeneratör)**, **Prima Cameroon (Jeneratör)**, **SONECOMX (inşaat makine teçhizat)**, **SAFACAM (palm yağı ve ürünleri)**, **SOSUCAM SARL (tarım ürünleri)** gibi büyük birçok firma Kamerun'da bulunmakta ve yoğun ithalat yapmaktadır. Yoğun ithalat ve dağıtım konseptinde var olan sektör temsilcileri makine ve teçhizat ithalatı, daha sonra yerel satış, servis ve yedek parça hizmetleri sunmaktadır. Tarım makine ve teçhizatında ise daha çok perakende hizmeti yaygın konumdadır.

Diğer yandan, sektörde özellikle ağır sanayi ve iş makinelerinde yeni makine yerine ikinci el makineler fiyatından dolayı daha cazip olmakta ve yoğun talep görmektedir. (*refurbished ürünler*).

Pazarda Çin yanında Fransız, Türk, Alman ürünleri de talep görüyor olsa da gerek fiyat gerekse de servis ve erişilebilirlik açısından Çin ürünlerinin oldukça yoğun gözlemlendiği bilinmektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Kamerun'da inşaat malzemeleri ticaretiyle ilgili faaliyet gösteren başlıca oda, birlik ve dernekler ile iletişim bilgileri aşağıda sıralanmıştır:

1	Kamerun Sanayi, Maden ve Zanaat Odası (CCIIMA)	Kamerun'daki en köklü ve kapsamlı ticaret odasıdır. İnşaat, sanayi, madencilik ve zanaat sektörlerinde faaliyet gösteren firmaları destekler ve uluslararası ticaretin teşvik edilmesinde önemli rol oynar.	• Adres: Rue de la Chambre de Commerce, B.P. 4011, Douala, Kamerun ☐ Telefon: +237 342 68 55 ☐ Faks: +237 342 55 96 ☐ E-posta: cride-g77@camnet.cm ☐ Web Sitesi: CCIIMA
2	Uluslararası Ticaret Odası – Kamerun (ICC Cameroon)	2020 yılında Douala'da açılan ICC Kamerun, CCIIMA ile iş birliği içinde çalışır. İnşaat sektörünü de kapsayan çeşitli alanlarda yerel işletmeleri destekler.	• Web Sitesi: ICC Cameroon
3	Groupement des Entreprises du Cameroun (GECAM)	1957'de kurulmuş, özel sektör şirketlerini, sanayi ve ticaret odaklı örgütleyen bir işveren birliği.	Adres: Douala – Bonanjo, Vallée des Ministres, BP 829 Telefon: +237 33 42 31 41 / +237 33 42 64 99
4	Syndicat National des Industries du Cameroun (SYNDUSTRICAM)	1950 yılında kurulan bir sanayi sendikası/özel sektör örgütü. Plastik, metaller, paketlenme makineleri gibi üretim alanlarını temsil	

		ediyor. Makine/teçhizat üretim sektörüyle oldukça ilgili bir yapı.	
5	Kamerun Tarım Ticareti Yapanlar ve Sanayiciler Derneği (SYMBIOCAM - Syndicat des Commerçants et Industriels de l'Agro-business du Cameroun)	Tarım ve gıda işleme sektöründeki firmaları temsil eder. Tarım makineleri ve gıda işleme ekipmanları ihtiyacı olan şirketler bu çatı altındadır.	GICAM altında yer almaktadır. GICAM üzerinden iletişime geçilebilir.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Kamerun’a makine, teçhizat ve ekipman ihracatı veya ithalatı yapmak isteyen firmaların uyması gereken zorunlu belge ve prosedürler, CEMAC Gümrük Bölgesi (Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Topluluğu) mevzuatı ile Kamerun Gümrük İdaresi (Douanes Camerounaises) düzenlemelerine tabidir.

4.3.1 Proforma Fatura (Proforma Invoice)

- İthalat işlemine başlamadan önce ithalatçı tarafından düzenlenmiş veya onaylanmış olmalıdır.
- Ürünlerin GTİP kodu, menşei, miktarı, birim fiyatı ve toplam bedeli açıkça belirtilmelidir.
- Belgede satış şartları (INCOTERMS) da yer almalıdır.

4.3.2 Fatura (Commercial Invoice)

- Faturada aşağıdakiler mutlaka bulunmalıdır:
 - Satıcı ve alıcı bilgileri
 - GTİP (HS) kodu
 - Malın tam tanımı
 - Miktar ve birim fiyat
 - Teslim ve ödeme koşulları

4.3.3 Taşıma Belgesi (Bill of Lading / Air Waybill)

- Deniz taşımacılığı: **Konşimento (Bill of Lading)**
- Hava taşımacılığı: **Air Waybill**
- Taşıma belgesi, gümrükte malın mülkiyetini ve varış limanını gösterir.

4.3.4 Paketleme Listesi (Packing List)

- Her ambalajın içeriğini, ağırlığını ve ölçülerini belirtir.
- Gümrükte muayene sırasında ürünlerin doğrulanması için zorunludur.

4.3.5 Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)

- Malın üretildiği ülkeyi gösteren belgedir.
- Türkiye’den ihracatlarda, Ticaret ve Sanayi Odaları tarafından onaylı olmalıdır.
- Kamerun, CEMAC Ortak Gümrük Tarifesi (TEC) uyguladığından, menşe bilgisi doğru beyan edilmelidir.
- Gerekğinde EUR.1 veya Form A belgesi de kullanılabilir (anlaşmalara göre).

4.3.6 Teknik Uygunluk ve Kalite Sertifikası (Certificate of Conformity – CoC)

- Makine ve ekipmanlarda zorunludur.
- İthal edilen makine ve teçhizatın Kamerun kalite, güvenlik ve çevre standartlarına uygunluğunu gösterir.
- Bu belge, ithalattan önce akredite denetim kuruluşları (ör. Bureau Veritas, SGS, Intertek) tarafından düzenlenmelidir.
- Belge, “Programme d’Évaluation de la Conformité Avant Embarquement (PECAE)” adı altında zorunludur.
 - PECAE = *Pre-Export Conformity Assessment Program*
 - Denetim, sevkiyat öncesinde yapılır (Pre-shipment inspection).

4.3.7 Gümrük Beyannamesi (Déclaration en Douane / Single Window)

- Kamerun’da ithalat işlemleri, GUCE (Guichet Unique du Commerce Extérieur) adlı dijital tek pencere sistemi üzerinden yapılmaktadır: <https://guce.cm>
- İthalatçı veya gümrük müşaviri, GUCE sistemine gerekli belgeleri yükleyerek ithalat beyanını tamamlar.

4.3.8 Import Declaration Form (Fiche de Déclaration d’Importation – FDI)

- İthalat öncesi düzenlenmesi zorunludur.
- FDI, yetkili banka üzerinden alınır ve döviz transferinin resmi kaydı niteliğindedir.
- Mal bedelinin ödenebilmesi için (örneğin akreditif veya havale yoluyla) bu formun onaylı olması gerekir.

4.3.9 Sigorta Sertifikası (Insurance Certificate)

- Kamerun gümrükleri, ithal edilen makinelerin nakliye sigortası kapsamına alınmasını zorunlu tutar.
- CIF değerinin içinde olmalı veya ayrı poliçe ile belgelenmelidir.

4.3.10 Makine Tipine Bağlı Olarak Ek Belgeler (Duruma göre)

Bazı alt sektörlerde ilave izin ve test sertifikaları talep edilebilmektedir:

Alt Sektör	Ek Belgeler / İzinler
Tarım makineleri	Kamerun Tarım Bakanlığı (MINADER) teknik uygunluk onayı

Alt Sektör	Ek Belgeler / İzinler
Enerji / Elektrik ekipmanları	Enerji Bakanlığı (MINEE) veya ARSEL'den (Düzenleyici Ajans) onay
Kaldırma makineleri, vinç vb.	İş güvenliği uygunluk belgesi (Inspection report)
Kullanılmış / ikinci el makineler	Yaş sınırı ve teknik rapor; PECAE kapsamında ayrıca denetlenir

4.3.11 Çevresel veya Enerji Uygunluk Sertifikası (varsa)

- Çevreye zararlı atık riski taşıyan makineler için MINEPDED (Çevre Bakanlığı) onayı gerekebilir.
- Özellikle dizel jeneratör, yakıtlı motor, atık işleme makinesi gibi ürünlerde uygulanır.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Kamerun'da makine, teçhizat ve ekipman ürünlerinin ithalatında “sevk öncesi uygunluk değerlendirmesi” (Pre-Export Conformity Assessment – PECAE) uygulaması zorunludur.

Bu sistem, Kamerun Hükûmeti'nin kalite, güvenlik ve çevre standartlarını korumak amacıyla yürüttüğü bir zorunlu ürün uygunluk programıdır ve ANOR (Agence des Normes et de la Qualité) tarafından yönetilmektedir.

Bu program kapsamında, Kamerun'a ithal edilecek belirli ürünlerin, gönderilmeden önce menşe ülkesinde (örneğin Türkiye'de) akredite bir gözetim kuruluşu tarafından muayene edilip uygunluk sertifikası (Certificate of Conformity – CoC) alınması gerekir.

Amaçlanan, Kalitesiz, sahte veya tehlikeli ürünlerin ülkeye girişini önlemek, Kamerun ve CEMAC standartlarına (ANOR / CEMAC / ISO) uygunluğu sağlamak, Gümrükte işlemleri hızlandırmaktır.

Makine, teçhizat ve ekipmanlar PECAE kapsamındaki kontrol grupları arasındadır. Aşağıdaki ürünler özellikle denetime tabidir:

Kategori	Örnek Ürünler
Endüstriyel makineler	Üretim makineleri, pompalar, kompresörler, presler
Elektrikli ekipmanlar	Jeneratör, motor, kontrol panosu, kablo
Tarım makineleri	Traktör, biçerdöver, sulama ekipmanı
İnşaat makineleri	Vinç, greyder, beton mikseri
Gıda işleme makineleri	Paketleme, dolum, soğutma sistemleri
Kaldırma ve güvenlik ekipmanları	Forklift, asansör, taşıma sistemleri

Bunun yanında kullanılmış makineler için ayrıca teknik uygunluk raporu ve yaş sınırı kontrolü de yapılır.

4.4.1 Sevk Öncesi İnceleme (PECAE) Süreci:

1. İhracatçı veya ithalatçı, ANOR'un yetkilendirdiği gözetim kuruluşuna başvurur.
2. Ürün belgeleri (fatura, teknik doküman, test raporu vb.) sunulur.
3. Gözetim firması, fiziksel muayene ve/veya belge incelemesi yapar.
4. Uygun bulunan ürünler için Certificate of Conformity (CoC) düzenlenir.
5. Bu belge Kamerun gümrüğünde ibraz edilmeden mal çekilemez.

4.4.2 Kamerun Hükûmeti Tarafından Yetkilendirilmiş Gözetim Şirketleri

Kamerun'da PECAE programını yürütmeye yetkili uluslararası denetim kuruluşları şunlardır:

Kuruluş	Kapsam / Rol	İletişim / Web
Bureau Veritas	PECAE kapsamında çoğu ülkede (Türkiye dahil) makine, ekipman, elektrikli ürünler denetimi yapmaktadır.	https://group.bureauveritas.com
SGS (Société Générale de Surveillance)	Kamerun hükûmeti adına pre-shipment uygunluk değerlendirmesi ve test hizmeti sağlar.	https://www.sgs.com
Intertek	Elektrikli ekipman, makine, endüstriyel ürünlerin uygunluk değerlendirmesi	https://www.intertek.com
Cotecna Inspection SA	Fiziksel muayene, test ve sertifikasyon (özellikle Afrika ülkelerinde aktif)	https://www.cotecna.com

Yetkili gözetim kuruluşlarının listesi, Kamerun'un resmi kalite ajansı ANOR (Agence des Normes et de la Qualité) tarafından güncel tutulmaktadır. <https://anor.cm>.

4.4.3 Gözetim Raporu ve Belge Türleri

Belge	Tanım	Zorunluluk
CoC (Certificate of Conformity)	Sevk öncesi inceleme sonucunda verilen uygunluk sertifikası	Zorunlu
Non-Conformity Report	Ürün standartlara uygun değilse düzenlenir	Malın ithaline izin verilmez
Inspection Report	Fiziksel denetim sonucu	Gerektiğinde

4.4.4 Uygunluk Belgesi Olmadan İthalatın Sonuçları:

- Gümrükte malın çekilmesine izin verilmez.

- Ürünler geri gönderilebilir, imha edilebilir veya yüksek para cezası uygulanabilir.
- Tekrar test için yerinde muayene yapılması gerekir (ek masraf ve zaman kaybı).

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Kamerun'da uluslararası olarak her 2 yılda bir düzenlenen PROMOTE fuarı Kamerun'un ve bölgenin en büyük uluslararası fuarı olmaktadır. Uluslararası INTERPROGRESS Vakfı tarafından düzenlenmektedir. Son PROMOTE Fuarı 17-25 Şubat 2024 tarihlerinde Kamerun/Yaounde'de düzenlenmiştir. 2026 yılında ise 12-21 Haziran 2026 yılında yapılması planlanmaktadır. Söz konusu fuar organizasyonu Bakanlığımız destek programı dâhilinde bulunmamaktadır.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

2026 yılı Şubat ayı içinde Kamerun/Douala'da Elektrik ve Elektronik İhracatçılar Birliği koordinasyonunda bir “ Elektrik ve Elektronik Ürünleri Fuarı” düzenlenmesi planlanmaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Kamerun'da genelde ihaleler devletin resmi kamu ihale alım kurumu “ AGENCE DE RÉGULATION DES MARCHÉS PUBLICS” tarafından yayınlanmaktadır. Resmi web adresi: <https://www.arnp.cm'dür>.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye ile Kamerun arasında doğrudan bir Serbest Ticaret Anlaşması bulunmamaktadır. Ancak, Kamerun'da faaliyet gösteren Türk firmalarının, AB ile olan EPA hükümlerinden dolaylı olarak faydalanma potansiyeli bulunmaktadır. Bu nedenle, Kamerun pazarında faaliyet göstermeyi planlayan firmaların, EPA kapsamındaki ürün listeleri ve gümrük tarifeleri hakkında detaylı bilgi edinmeleri önemlidir.

Kamerun, çeşitli ülkeler ve bölgesel bloklarla Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ve Tercihli Ticaret Anlaşmaları (TTA) imzalamış olup, bu anlaşmalar ülkenin dış ticaretini şekillendirmektedir.

4.8.1 Avrupa Birliği (AB) – Ekonomik Ortaklık Anlaşması (EPA)

Kamerun, 2009 yılında AB ile bir Ekonomik Ortaklık Anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşma, Kamerun menşeli ürünlerin AB pazarına gümrük vergisi ve kota olmaksızın girişine olanak tanımaktadır. Ayrıca, AB'den Kamerun'a yapılan ihracatın %80'i için 15 yıl içinde gümrük vergilerinin ve kotaların kademeli olarak kaldırılması öngörülmektedir.

2024 yılı itibarıyla, Kamerun EPA kapsamında gümrük vergilerinin dokuzuncu aşamasını uygulamaya koymuştur. Bu süreçte, AB ve Birleşik Krallık'tan ithal edilen belirli ürünlerdeki tarifeler azaltılmıştır. Her ne kadar bu düzenlemeler nedeniyle bazı vergi gelirlerinde düşüş yaşansa da, Kamerun'un toplam vergi gelirleri artış göstermiştir.

4 Ağustos 2025 itibarıyla “8. safha” devreye girmiştir: bazı ürün gruplarında tarifelerin %100 olarak düşürüldüğü, diğer gruplarda ise hâlâ kısmi indirim uygulandığı bildirilmiştir.

Kamerun-AB EPA'sı, Kamerun'un AB pazarına erişimini kolaylaştırırken, AB'den ithalatın kademeli olarak serbestleştirilmesini öngörmektedir. Bu durum, özellikle sanayi ekipmanları ve altyapı projeleri için AB'den ithalat yapan firmalar açısından avantajlıdır.

4.8.2 Birleşik Krallık – Ekonomik Ortaklık Anlaşması

Brexit sonrası, Birleşik Krallık ve Kamerun, AB-Kamerun EPA'sının hükümlerini sürdüren bir Ekonomik Ortaklık Anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşma, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

20 Ağustos 2024 tarihinde Yaoundé'de düzenlenen ikinci BK-Kamerun EPA Komitesi toplantısında, ticaret politikaları, anlaşmanın uygulanması, ticarete karşılaşılan zorluklar, kalkınma iş birliği ve anlaşmanın yönetimi gibi konular ele alınmıştır. Toplantı, Kamerun Ekonomi, Planlama ve Bölgesel Kalkınma Bakanı Alamine Ousmane Mey ve BK Yüksek Komiseri Barry Lowen tarafından açılmıştır.

Toplantıda, BK tarafı, EPA'nın etkin uygulanmasını desteklemek ve Kamerun'da ticaret ve ekonomik kalkınmayı teşvik etmek amacıyla yürütülen ticaretle ilgili kalkınma iş birliği programları hakkında bilgi vermiştir. Bu kapsamda, BK Ticaret Ortaklıkları (UKTP) Programı aracılığıyla kakao işleme sektörüne destek sağlanmış ve daha önce Penja biberi üreticileri desteklenmiştir. Ayrıca, BK Uluslararası Yatırım (BII) ve Citi'nin risk paylaşım mekanizmasıyla ticaret finansmanı desteklenmiş ve Küresel Kereste Piyasası Reformu için Orman Yönetimi, Pazarlar ve İklim programı kapsamında çalışmalar yürütülmüştür.⁶

4.8.3 Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA)

Kamerun, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi'ne (AfCFTA) üyedir. 2021 yılında, Kamerun'dan Gana'ya yapılan ilk ihracat, AfCFTA kapsamında tercihli tarifelerle gerçekleştirilmiştir.

2024 yılı itibarıyla Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA), kıta genelinde ekonomik entegrasyonu artırmak amacıyla önemli ilerlemeler kaydetmiştir. AfCFTA, 1,3 milyar kişilik bir pazarı kapsayarak, Dünya Ticaret Örgütü'nün kuruluşundan bu yana en büyük serbest ticaret bölgesi olma özelliğini taşımaktadır. Afrika Birliği'ne üye 55 ülkeden 54'ü AfCFTA anlaşmasını imzalamış, 47'si ise onay sürecini tamamlamıştır. Nisan 2024'te AfCFTA, operasyonel aşamaya geçmiştir. Bu kapsamda Menşe kuralları belirlenmiş, ürünlerin gümrüksüz ticaret koşulları netleştirilmiştir. %90 oranında tarife indirimi hedeflenmiştir. Tarife dışı engellerin bildirilmesi için çevrimiçi mekanizmalar oluşturulmuştur. Pan-Afrika Ödeme ve Mutabakat Sistemi (PAPSS) devreye alınmıştır. Afrika Ticaret Gözlemevi kurulmuştur.

⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/uk-cameroon-economic-partnership-agreement-committee-joint-communique-20-august-2024/20-august-2024-uk-cameroon-economic-partnership-agreement-committee-joint-communique?utm>

Ocak 21–23, 2025 tarihlerinde, World Customs Organization (WCO) ile ortak olarak Yaoundé’de bir “Menşe Kuralları (Rules of Origin)” bilinçlendirme çalıştayını düzenlenmiştir. 49 gümrük memuru ve özel sektör temsilcileri katılmıştır.

20 Mart 2025’te Douala’da, Kamerun’un AfCFTA “Guided Trade Initiative (GTI)” uygulaması için bir Ad-hoc Komitesi toplantısı yapılmıştır. Bu komite özel sektör, KOBİ’ler, kadın ve genç girişimciler için AfCFTA yoluyla avantajlardan faydalanma olanaklarını değerlendirmiştir.

4 Temmuz 2025 tarihinde Kamerun Ticaret Bakanı ile AfCFTA Sekreteri Genel Wamkele Mene arasında gerçekleştirilen görüşmede, Kamerun’un AfCFTA’yı uygulamada Orta Afrika’da öncü ülke olduğu vurgulanmıştır.

4.8.4 Tercihli olmayan ikili anlaşmalar

Kamerun, Fildişi Sahili (1962), Japonya (1962), Senegal (1974), Fas (1987), Nijerya (1963, 1982 ve 2015’te revize edilmiştir), Tunus (1999), Mısır, Çin (1972 ve 2002’de güncellendi), Güney Afrika Cumhuriyeti (2006) gibi farklı ülkelerle ticaret anlaşmaları imzalamıştır. Genel olarak bu anlaşmalar, tarife tercihleri tanımaksızın ticaret ve yatırım alanında işbirliği için genel bir çerçeve oluşturmaktadır.

4.9 Sektörde Standartlar

4.9.1 Standartlar ve Kalite Ajansı (ANOR)

Kamerun’da standartların belirlenmesinden sorumlu ana kurum, 2009 yılında kurulan ve 2011’de faaliyete geçen Standards and Quality Agency (ANOR)’dur. ANOR, makine ve teçhizat ürünleri de dahil olmak üzere çeşitli sektörlerde standartların oluşturulması, uygunluk değerlendirmesi, sertifikalandırma ve eğitim faaliyetlerini yürütmektedir. Bu ürünlere yönelik ticaret yapmak isteyen ticaret erbabımızın ANOR Resmi Sitesini ziyaret etmeleri oldukça önemlidir.⁷

4.9.2 Uygunluk Değerlendirme Programı (PECAE)

Kamerun, ithal edilen ürünlerin ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğunu sağlamak amacıyla "Programme d’Évaluation de la Conformité Avant Embarquement" (PECAE) adlı bir uygunluk değerlendirme programı uygulamaktadır. Bu program kapsamında:

- Makine ve teçhizat malzemeleri gibi düzenlemeye tabi ürünlerin ithalatında, Uygunluk Belgesi (Certificate of Conformity - CoC) alınması zorunludur
- CoC belgesi, ANOR tarafından yetkilendirilmiş bağımsız kuruluşlar (SGS, INTERTEK, TUV) tarafından düzenlenmektedir.
- Belge, ürünlerin Kamerun teknik düzenlemelerine ve standartlarına uygun olduğunu teyit eder ve gümrük işlemleri için gereklidir.

⁷ <https://www.anor.cm/>

4.9.3 Sevk Öncesi İnceleme (Pre-Shipment Inspection)

Kamerun'a yapılan ithalatlarda, FOB değeri 2.000.000 FCFA (yaklaşık 3.050 Euro) ve üzeri olan tüm sevkiyatlar, sevk öncesi incelemeye tabidir. Bu inceleme, ürünlerin değerinin ve tarife sınıflandırmasının doğruluğunu kontrol etmeyi amaçlar.

4.9.4 İthalat Belgeleri ve Süreç

Belge Adı	Açıklama
Fatura (Commercial Invoice)	İthalat işleminin temel belgesi; malın tanımı, birim fiyat, toplam tutar, teslim şekli (Incoterms) ve menşei yer almalıdır.
Paketleme Listesi (Packing List)	Ürünlerin ambalaj bilgileri, ağırlık, hacim, koli adedi vb. bilgiler yer almalıdır.
Taşıma Belgesi (Bill of Lading / Air Waybill)	Denizyolu veya havayolu taşımacılığında zorunludur; ihracatçı ve ithalatçı isimleri, yükleme/boşaltma limanı belirtilmelidir.
Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)	İhracatçı ülkenin yetkili odasınca düzenlenmelidir. Kamerun'da gümrük tarifeleri menşeiye göre farklılık gösterebilir.
Proforma Fatura (Proforma Invoice)	İthalat lisans başvurusunda veya döviz transferi işlemlerinde talep edilir.
Sigorta Poliçesi (Insurance Certificate)	CIF teslimlerde zorunludur; navlun ve sigorta bedelini kapsar.
İthalat Beyannamesi (Import Declaration / DI)	Kamerun Gümrük İdaresi'ne (Direction Générale des Douanes) elektronik ortamda sunulur.
Uygunluk Belgesi (Attestation de Conformité / Certificate of Conformity)	ANOR tarafından yürütülen PECAE (Programme d'Évaluation de la Conformité Avant Embarquement) kapsamında alınır. Bu belge <i>sevk öncesi inceleme sonucunda</i> düzenlenir.
Gümrük Değer Beyanı (Customs Value Declaration)	CIF değeri üzerinden gümrük kıymetinin tespiti için doldurulur.
İthalatçı Ruhsatı (Importer's License)	Bazı yüksek değerli veya stratejik ürünlerde (örneğin endüstriyel makineler, enerji ekipmanları) gereklidir.

Ek Belgeler (Ürünün Niteliğine Göre)

- Makine teknik dosyası / kullanım kılavuzu (**Fransızca veya İngilizce**)
- Elektrikli ekipmanlarda IEC veya ISO sertifikası
- Sanayi makinelerinde CE veya eşdeğer güvenlik işareti
- İkinci el makine için kullanım süresi ve bakım sertifikası
- Enerji, inşaat, tarım makineleri gibi sektörlere özel izinler

4.9.5 BESC Belgesi (Bordereau Électronique de Suivi des Cargaisons)

Kamerun'a yapılan tüm ithalat işlemlerinde, BESC belgesi alınması zorunludur. Bu belge, yükün taşınması sürecinde takip edilmesini sağlar ve gümrük makamlarının ithal edilen ürünlerin güvenliği ve uygunluğu hakkında bilgi edinmesine yardımcı olur.

Bu belge, Kamerun limanlarına (özellikle **Douala, Kribi ve Limbe**) gönderilen tüm deniz taşımacılığı kargoları için **zorunludur**.

BESC, Kamerun Gümrük İdaresi ve Liman Otoritesi tarafından ithalat öncesi yüklerin elektronik ortamda izlenebilmesi, istatistiksel ve güvenlik kontrollerinin yapılabilmesi amacıyla uygulanmaktadır.

Unsur	Bilgi
Zorunluluk Durumu	Kamerun’a yapılan <i>tüm denizyolu ithalatlarında</i> zorunludur.
Kim Alır?	Genellikle ihracatçı veya taşıyıcı firma , Kamerun’daki ithalatçının bilgilerini kullanarak belgenin düzenlenmesini sağlar.
Ne Zaman Alınmalı?	Yükleme limanında gemi yüklemesinden önce hazırlanmalı ve onaylanmalıdır.
Nereden Alınır?	Kamerun hükümeti tarafından yetkilendirilmiş temsilciler veya çevrimiçi platformlar (örneğin <i>Cameroon National Shippers' Council – CNCC</i> portalı) üzerinden.

SC Belgesi için Gerekli Bilgiler

BESC başvurusunda aşağıdaki belgeler ve bilgiler sunulur:

1. **Ticari Fatura (Commercial Invoice)**
2. **Konşimento (Bill of Lading – draft veya final)**
3. **Paketleme Listesi (Packing List)**
4. **Gümrük Tarife Kodu (HS/GTIP)**
5. **Yükleme ve Varış Limanı Bilgileri**
6. **Taşıyıcı Firma Adı ve Seyir Planı**
7. **Mahın CIF veya FOB değeri**
8. **İthalatçı (Consignee) ve İhracatçı (Shipper) Bilgileri**

4.9.6 Bazı Makine ve Teçhizat Ürünleri İçin Uygulanan Temel Standartlar

Kamerun’da makine ve teçhizat sektörü ürünleri için geçerli standartlar üç düzeyde uygulanır:

Düzye	Açıklama	Uygulama Alanı
Ulusal Standartlar (NC – Normes Camerounaises)	ANOR tarafından hazırlanır. Kod: NC xxxx:yyyy	Yerel üretim ve ithalat ürünleri

Düzey	Açıklama	Uygulama Alanı
Bölgesel Standartlar (CEMAC / ECCAS)	Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Topluluğu ülkelerinde uyumlaştırılmış normlar	CEMAC bölgesi ticaretinde
Uluslararası Standartlar (ISO / IEC / EN)	Özellikle elektrik, mekanik güvenlik, enerji, gıda, inşaat makineleri vb. alanlarda uygulanır	İthal makinelerde sıklıkla referans alınır

Kamerun’da ithal veya üretilen makine, teçhizat ve endüstriyel ekipmanlar için geçerli temel standart grupları yer almaktadır:

Alan / Ürün Grubu	Uygulanan Temel Standartlar	Kapsam
Genel Makine Güvenliği	ISO 12100 / NC ISO 12100	Makine tasarımı, güvenlik prensipleri, risk değerlendirmesi
Elektrikli Makine ve Ekipmanlar	IEC 60204-1 / NC IEC 60204-1	Elektrikli teçhizatın güvenliği, koruma devreleri, etiketleme
Basınçlı Kaplar ve Kompresörler	ISO 4126 / EN 13445 / NC ISO 4126	Basınç emniyeti, malzeme dayanımı, test prosedürleri
İnşaat ve İş Makinaları	ISO 20474 / EN 474 / NC ISO 20474	Operatör güvenliği, kontrol sistemleri, ergonomi
Tarım Makineleri	ISO 4254 serisi / NC ISO 4254	Traktör, biçerdöver vb. ekipmanların güvenliği
Enerji ve Güç Ekipmanları	IEC 60034 / NC IEC 60034	Elektrik motorları, jeneratörler, enerji verimliliği
Kaynak ve Metal İşleme Ekipmanları	ISO 5171 / EN 60974 / NC ISO 5171	Gaz kaynak sistemleri, koruyucu ekipman, basınç kontrolü
Kaldırma ve Taşıma Ekipmanları	ISO 9927 / EN 81 / NC ISO 9927	Vinç, forklift, asansör vb. ekipmanların muayene ve bakım standartları
Endüstriyel Otomasyon / Mekatronik	ISO 13849 / IEC 62061	Kontrol sistemlerinin güvenliği ve yazılım güvenilirliği
Ambalaj ve Taşıma Makinaları	ISO 11684 / NC ISO 11684	Ambalaj makinelerinin güvenliği, etiketleme ve işaretleme
Gürültü ve Titreşim Limitleri	ISO 11200 / NC ISO 11200	Makine kaynaklı gürültü ölçümü ve sınır değerler

4.10 Sektörde Etiketleme

Etiketleme konusu, Kamerun’a makine ve teçhizat ürünleri ihracatında en çok hata yapılan ve bu nedenle gümrükte gecikmeye neden olabilen aşamalardan biridir.

4.10.1 Etiketleme Mevzuatı

Kamerun’da ithal edilen tüm makine, teçhizat ve ekipman ürünlerinin etiketleme ve işaretleme işlemleri şu kurumlar tarafından düzenlenmektedir:

- ANOR (Agence des Normes et de la Qualité) → Etiketleme standardizasyonu ve denetiminden sorumlu kurum
- Direction Générale des Douanes (Gümrük İdaresi) → Girişte belgelerin kontrolü
- Ministère du Commerce (Ticaret Bakanlığı) → Tüketici koruması ve ürün bilgi doğruluğu

Etiketleme kuralları, ANOR'un NC ISO 7000, NC ISO 3864, NC IEC 60204 gibi standartlarına ve PECAE uygunluk programına (Programme d'Évaluation de la Conformité Avant Embarquement) dayanmaktadır.

4.10.2 Etiketleme Zorunluluğu Olan Ürünler

Etiketleme zorunluluğu tüm makine ve teçhizat ürünleri için geçerlidir; özellikle:

- Endüstriyel makineler
- Elektrikli ve elektronik teçhizat
- Tarım, inşaat, enerji ve madencilik makineleri
- Basınçlı ekipmanlar, pompalar, kompresörler
- Mekanik ve otomasyon sistemleri

4.10.3 Etiket Üzerinde Bulunması Gereken Asgari Bilgiler

Kamerun mevzuatına göre her makine/teçhizatın üzerinde silinmeyecek, okunaklı ve dayanıklı bir etiket (veya metal plaka) bulunmalıdır.

Zorunlu Bilgi	Açıklama
Ürün Adı / Modeli	Ürünün tam teknik adı ve ticari modeli
Üretici Adı ve Adresi	Ülke ve şehir bilgisi dahil edilmelidir
Menşe Ülke (Made in ...)	“Fabriqué en Turquie” veya “Made in Türkiye” şeklinde
Seri Numarası / Parti No.	Ürünün izlenebilirliği için zorunlu
Üretim Yılı / Tarihi	Özellikle dayanıklı mallarda
Güç, Gerilim, Frekans, Akım	Elektrikli makinelerde
Ağırlık ve Boyut Bilgisi	Gümrük kontrolü için
Uyarı ve Güvenlik İşaretleri	ISO 3864 ve IEC 60417 standartlarına uygun semboller
Kullanım Dili Bilgisi	Fransızca veya İngilizce
İthalatçı / Distribütör Adı	Kamerun'daki temsilcinin adı ve iletişimi önerilir

4.10.4 Etiketleme Dili Zorunluluğu

Kamerun, iki resmi dile (Fransızca ve İngilizce) sahip bir ülkedir. Bu nedenle:

- Etiketler ve kullanım kılavuzları mutlaka Fransızca veya İngilizce (veya tercihen iki dilde) hazırlanmalıdır. Yalnızca Türkçe veya başka bir dilde etiketleme yapılırsa, ürün gümrükte bekletilir veya yeniden etiketleme zorunluluğu getirilir.

4.10.5 Etiketleme Belgeleri ve Uygunluk Doğrulaması

İthalat sırasında etiketleme uygunluğu şu belgelerle doğrulanır:

1. Attestation de Conformité (Uygunluk Belgesi) – ANOR veya yetkili gözetim şirketi tarafından verilir
2. Teknik Dosya / Ürün Spesifikasyonu (Technical File) – Etiket içeriğini ve teknik özellikleri içerir
3. Fotoğraf veya Numune Etiketi – Sevk öncesi inceleme sırasında istenir
4. Kullanım Kılavuzu – Fransızca veya İngilizce olmalıdır

Bu belgeler olmadan sevk edilen ürünler Kamerun gümrüğünde etiketleme uygunsuzluğu gerekçesiyle bekletilebilir.

4.10.6 Etiketleme Biçimi ve Dayanıklılığı

- Etiket; metal plaka, lazer baskı veya dayanıklı PVC etiket şeklinde olmalıdır.
- Silinmeye, neme, sıcağa ve darbelere dayanıklı malzeme kullanılmalıdır.
- Etiketler ürünün görünür ve erişilebilir kısmına yerleştirilmelidir.
- Elektrikli makinelerde tehlike ve uyarı sembolleri (yüksek voltaj, sıcak yüzey vb.) ISO 7010 sembolleriyle belirtilmelidir.

4.10.7 Gümrük Denetiminde Kontrol Edilen Etiketleme Unsurları

Gümrük idaresi, ithalat sırasında aşağıdaki kontrolleri yapar:

- Etiket “Made in ...” ibaresi var mı?
- Fransızca veya İngilizce açıklama mevcut mu?
- Seri numarası ve üretici bilgisi okunabilir mi?
- Ürün üzerindeki bilgiler ile ticari fatura/uygunluk belgesi uyumlu mu?

Uygunsuzluk halinde ürün:

- Gümrükte bekletilebilir,
- Yeniden etiketleme zorunluluğu getirilebilir,
- ANOR cezası veya ithalat reddi uygulanabilir.

4.10.8 İlgili Standartlar

Etiketleme ve işaretleme Kamerun’da şu ulusal/uluslararası normlara dayanmaktadır:

Standart Kodu	Başlık / Kapsam
NC ISO 7000	Ürün etiketleme sembolleri
NC ISO 3864	Güvenlik renkleri ve uyarı sembolleri
NC IEC 60204-1	Makinelerde elektriksel güvenlik işaretleri
NC ISO 11469	Malzeme tanımlama işaretleri
NC ISO 12100	Makine güvenliği – tasarım prensipleri
NC ISO 13732	Yüzey sıcaklıkları – uyarı etiketleri

4.11 Sektörde Ambalajlama

4.11.1 Genel Çerçeve: Ambalajlama Mevzuatı ve Kurumlar

Kamerun’da ithal edilen malların ambalajlama standartları aşağıdaki kurumlar tarafından düzenlenir

Kurum	Görev
ANOR (Agence des Normes et de la Qualité)	Ambalaj malzemesi, dayanıklılık, işaretleme ve etiketleme standartlarının belirlenmesi
Direction Générale des Douanes (DGD)	Ambalaj uygunluğunun gümrükte kontrolü
Ministère du Commerce	Ambalaj bilgilerinin tüketici mevzuatına uygunluğunu denetler
PECAE Programı (Pre- Shipment Conformity)	Gözetim firmaları sevk öncesi ambalaj uygunluğunu inceler (SGS, Intertek, Bureau Veritas, TUV Rheinland)

4.11.2 Ambalajlamada Uygulanacak Temel İlkeler

Makine, teçhizat ve ekipman ürünlerinin Kamerun’a sevinde ambalajlama şu ilkelere göre yapılmalıdır:

İlke	Açıklama
Dayanıklılık	Uzun denizyolu taşımacılığı (özellikle Douala ve Kribi limanları) nedeniyle, ambalaj nem, darbe ve basınca dayanıklı olmalıdır.

İlke	Açıklama
Malzeme Uygunluğu	Uluslararası taşımacılıkta kabul gören ISPM-15 (ahşap ambalaj standardı) kullanılmalıdır.
Etiketleme Uyumlu Olmalı	Ambalaj üzerindeki bilgiler, ürün etiketi ve fatura bilgileriyle birebir aynı olmalıdır.
Fransızca/İngilizce Bilgi	Ambalaj üzerinde en az bir resmi dilde (Fransızca veya İngilizce) açıklama bulunmalıdır.
Çevresel Uyum	Kamerun’da çevre mevzuatı uyarınca PVC bazlı ambalaj ve geri dönüştürülemeyen malzeme kullanımı sınırlıdır.
İzlenebilirlik	Ambalaj üzerinde ürün kodu, model numarası ve seri numarası bulunmalıdır.

4.11.3 Ambalaj Üzerinde Bulunması Gereken Bilgiler

Kamerun Gümrük ve ANOR mevzuatına göre ambalaj üzerinde aşağıdaki bilgiler açıkça yer almalıdır.

Bilgi Türü	Zorunluluk Durumu	Açıklama
Ürün Adı	Zorunlu	Ürünün tam teknik tanımı
Üretici Adı / Menşe Ülke	Zorunlu	“Made in Türkiye” veya “Fabriqué en Turquie” ibaresi
Seri / Model Numarası	Zorunlu	Her paket için benzersiz olmalı
Brüt ve Net Ağırlık	Zorunlu	Gümrük tartımına uygunluk için
Ambalaj Ölçüleri	Önerilir	Nakliye planlamasında kullanılır
Yükleme / Boşaltma İşaretleri	Zorunlu	“This Side Up”, “Fragile”, “Do Not Stack” vb. uluslararası semboller
İthalatçı Bilgisi	Önerilir	Kamerun’daki alıcı veya distribütör adı
Geri Dönüşüm ve Çevre Sembolleri	Zorunlu	ISO 14021 veya ISO 7000 sembollerine uygun olmalı

4.11.4 Ahşap Ambalaj Malzemelerinde ISPM-15 Zorunluluğu

Kamerun, FAO/ IPPC ISPM-15 standardına taraf ülkeler arasındadır. Bu nedenle:

- Ahşap sandık, palet, kasa, takoz gibi tüm ambalaj elemanları ısıtılmalı (HT – Heat Treatment) görmüş olmalıdır.
- Üzerinde IPPC işareti ve yetkili ülke kodu (ör. TR-XXX HT) yer almalıdır.
- İşlem görmemiş ahşap malzeme tespit edilirse, ürün Douala veya Kribi limanında fumigasyon veya imha işlemine tabi tutulabilir.

4.11.5 Nakliye ve Liman Koşullarına Uygunluk

Kamerun limanlarında (özellikle Douala) yüksek nem ve sıcaklık nedeniyle ambalajın aşağıdaki koşullara uygun olması gerekir:

Gereklilik	Açıklama
Nem Direnci	Su geçirmez PE film, shrink wrap veya reçineli kaplama tercih edilmelidir.
Korozyon Koruması	Metal parçalar anti-rust oil veya VCI film ile korunmalıdır.
Titreşim ve Darbe Önleme	Kalın strafor, hava yastığı, kauçuk takozlar kullanılmalıdır.
Ağır Makinalar İçin Sandıklama	Çelik kuşaklı veya kontrplak kasalar tercih edilmelidir.
Konteyner İçi Sabitleme	Ağırlık merkezine göre sabitleme; yanlış yapırsa liman kontrolünde ceza kesilebilir.

4.11.6 Sevk Öncesi Ambalaj Kontrolü (Pre-Shipment Inspection)

Kamerun'un PECAE (Pre-shipment Evaluation of Conformity) programı kapsamında ambalaj uygunluğu da incelenir. Yetkili gözetim kuruluşları (SGS, Intertek, Bureau Veritas, TUV Rheinland):

- Ürünün ambalaj türünü, malzeme dayanıklılığını ve işaretlemeyi kontrol eder.
- Uygunsa Attestation de Conformité (Uygunluk Belgesi) düzenler.
- Bu belge olmadan ürün Kamerun'a giremez.

4.11.7 Gümrükte Ambalaj Denetimi

Kamerun Gümrüğü (DGD) ithalatta şunları denetler:

- Ambalaj üzerindeki bilgiler ile fatura/etiket bilgilerinin tutarlılığı
- Ahşap ambalajda ISPM-15 işareti var mı?
- Ambalaj hasarlı veya eksik mi?

- Uyarı sembolleri mevcut mu?

Uygunsuzluk durumunda ürün:

- Yeniden ambalajlama zorunluluğuna tabi tutulabilir,
- Depolama (demuraj) masrafına neden olabilir,
- ANOR tarafından uygunluk onayı reddedilebilir.

4.11.8 Çevresel Standartlar ve Geri Dönüştürülebilirlik

Kamerun, çevre mevzuatında (Code de l'Environnement, 1996 & 2018 değişikliği) ambalaj atıklarını da düzenlemiştir.

Bu çerçevede:

- PVC ve Polistiren (PS) ambalajlar ithalatta kısıtlıdır.
- PE, PP ve karton bazlı malzemeler tercih edilmelidir.
- Geri dönüşüm işareti (♻️) ve malzeme kodu (ör. PP5, PET1) belirtilmelidir.

4.11.9 İlgili Standartlar

Standart Kodu	Kapsam
NC ISO 780	Uluslararası ambalaj işaretleme sembolleri
NC ISO 2206	Ambalaj – terminoloji ve genel gereklilikler
NC ISO 9001 / 14001	Kalite ve çevre yönetimi gereklilikleri
NC ISO 7000 / ISO 780	Uyarı işaretleri ve semboller
ISPM-15 (FAO/IPPC)	Ahşap ambalaj ısıtım işlem standardı
NC ISO 11684	Makine ambalajlarında güvenlik etiketleme ilkeleri

4.12 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Kamerun, coğrafi konumu itibarıyla bölgede denize kıyısı olmayan Orta Afrika Cumhuriyeti ve Çad gibi ülkelere deniz yoluyla ulaşım konusunda önemli bir ülkedir. Bu avantajlarına rağmen, aşağıda detayları verildiği gibi, ülkede yeterli bir karayolu ve demiryolu ağı bulunmamaktadır.

Kamerun'da etkin bir demiryolu ağı olmaması nedeniyle taşımacılıkta kara yolu ile nakliye yapılmaktadır. Ancak karayolları bakımsız, son derece yüklü ve yol-araç güvenliği bakımından (işaretleme, genişlik ve diğer seyrüsefer gerekleri anlamında) son derece tehlikelidir. Güzergâh boyunca rüşvet almak isteyen güvenlik ve gümrük görevlileri tarafından sürekli olarak kontroller yapılmaktadır. Bununla birlikte ülkenin kuzey uç eyaleti ile batıda ayrılıkçılar

tarafından yürütülen silahlı çatışmalar bir kenara bırakılırsa can güvenliği sorunu hakkında önemli herhangi bir tehlike bulunmamaktadır.

Her şeye rağmen Kamerun pazarına ve ülkenin kara tarafındaki hinterlandında bulunan denize çıkışı olmayan- ülkelere yönelik alternatif bir sevkiyat yolu bulunmamaktadır.

Zira Douala limanı bölgenin en büyük ve belirli kapasiteye sahip tek limanı konumdadır. Keza resmi istatistiklere göre ülkenin dış ticaretinin çok büyük bir bölümü anılan liman üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Douala limanı girişinin sürekli olarak taranması ile biriken kumların atılarak derinleştirilmesi gerekmektedir. Bu yüzden de limana 15.000 ton üzeri gemiler girememektedir. Kribi Derinsu limanının yakın geçmişte devreye girmesinden sonra ve Douala limanındaki modernizasyon çalışmalarında ilerleme sağlanması ile birlikte yukarıda kayıtlı sorunlardan en azından yoğunluktan kaynaklanan kısmının bir miktar hafiflemesi beklenmektedir. Nitekim son dönemde tek gişe uygulaması, elektronik belge yönetim sistemi gibi uygulamalarla Douala limanında ithalatta bekleme süresinin ortalama yedi, ihracatta iki güne düşmüş olduğu açıklanmıştır.

Havayolu ile taşımacılığında ise THY tarafından haftanın 7 günü olmak üzere İstanbul-Yaounde/Douala arası THY tarafından seferler düzenlenmektedir. İki ülke arasında son dönemde artan ticaret hacmine bakıldığında ve lojistiğin bunda en büyük etken olduğu düşünüldüğünde geniş gövdeli uçuş sayılarının gerek ihracatçılarımıza pazara kolay ulaşım ve düzenli mal sevkiyatı, gerekse de THY için büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. THY'nin düzenli olarak uçuşlarda "trader" olarak getirdiği bagajlar ve uçak altı kargo sevkiyatları özellikle son dönemde oldukça fazla talep ile karşılaşmaktadır.

4.12.1 Taşıma Modları Bazında İthalat ve İhracat Rakamları

Karayolu: Mümkün değil.

Denizyolu: Şu andaki ithalat ve ihracat rakamlarının 95%'si.

Demiryolu: Mümkün değil.

Havayolu: Yukarıda da belirtilen nedenlerle şimdilik sadece yolcu beraberisi ve yükte hafif ama değerli ürünler havayolu ile gelebilmektedir. Bunların da yılda 10-12 milyon \$ tutarında olduğu tahmin ediliyor.

4.12.2 Navlun Fiyatları (Konteyner)

Konteyner ve dökme yük taşımacılığında fiyatlar yaz-kış değişmektedir. 20' bir konteynerin Türkiye-Douala arası navlun fiyatı 3.500-3.700 \$ civarındadır. 40'lık bir konteynerin Türkiye-Douala arası navlun ücreti ise 6.000-6.500 \$ civarındadır.

Liman ücretleri: Konteynerlerin liman ücreti ilk 15 gün için tanınan ardiye muafiyetinden sonra günlük 18.000- 20.000 FCFA (30-35) Euro arasında değişmektedir.

Karayolu: Karayolundan sevk edilecek konteynerlerin taşıma ücreti 250 km için 600.000 FCFA (900-950 Euro) civarındadır. Bu örnek fiyat Douala-Yaounde için verilmiştir.

Demiryolu: 2016 yılında Douala-Yaounde demiryolunda meydana gelen büyük bir kazadan sonra bu hat ulaşımına kapatılmış, ancak son dönemde tekrar açılmıştır. Douala Limanı'ndan Ngaoundere'ye konteyner nakliye ücreti 2.100 Euro civarındadır. (Söz konusu güzergah özellikle Douala Limanı- Çad/Orta Afrika varışlar için bir aktarma noktası olarak tercih edilebilir. Ancak, karayoluna göre maliyeti daha yüksek olarak değerlendirilmektedir.)

4.12.3 Taşımacılık Güzergâhına İlişkin Bilgi

Hâlihazırda Kamerun'un uluslararası ticaretinin devam ettiği en önemli merkez Douala limanıdır. Ülkemizle yapılan ticarete de söz konusu liman kullanılmaktadır. Diğer yandan son dönemde uluslararası ticarete aktif olarak kullanılmaya başlanan Kribi Limanı da seçenekler arasındadır. Kribi Limanı'nda deniz derinliğinin daha yüksek olması nedeniyle gemiler limana daha rahat yanaşabilmektedir. Douala Limanı sığ liman olduğu için gelen gemiler 20-25 km açıkta bekleyip, gelen römorklar ile malın küçük tonajlı gemilere aktarımı ile limana getirilmektedir. Bu nedenle, son dönemde hem fiyat marjının daha uygun olması, hem de limandan çıkış işlemlerinin daha hızlı olması nedeniyle Kribi Limanı tercihi artmaktadır.

4.13 Dağıtım Kanalları

Yukarıda da ifade edildiği üzere ülkenin ve bölgenin genel dağıtım kanalları Douala ve Kribi Limanlarıdır. Ülkeye bu limanlar üzerinden gelen eşya genel olarak Kribi-Edea-Douala-Yaounde- Gaoundere- Garua istikameti ile ülke içinde batıdan kuzey/güney istikametine dağıtılmaktadır. Gaoundere'den Marua/Garua üzerinden Orta Afrika Cumhuriyeti ya da Çad'a sevkیاتlar karayolu üzerinden yapılabilmektedir. Diğer yandan ülkenin Douala-Yaounde-Gaoundere istikametinde bir demiryolu hattı da bulunmaktadır. Bu hat üzerinden de taşımalar yapılmaktadır. Ancak, ülkede genel olarak tercih edilen dağıtım yolu karayolu olmaktadır. Diğer yandan ülkenin son dönemde demiryolu altyapısını modernizasyonuna ilişkin çalışmaları başlamıştır. Bunun yanında, Kamerun-Çad ve Kongo istikametlerini bağlayacak yeni bir demiryolu hattı üzerinde de çalışmalar yürütülmektedir. Söz konusu hatların modernizasyonu ve yeni yatırımları Afrika Kalkınma Bankası, Dünya Bankası, AB Fonu gibi çok taraflı fonlar ile geliştirilmeye çalışılmaktadır.

4.14 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Kamerun'un 21 Aralık 2010 tarihli 2010/021 sayılı Elektronik Ticaret Yasası'nın 2. Bölümüne göre, elektronik ticaret, bir kişinin elektronik araçlar yoluyla mal ve hizmet sağlamayı ya da sağlanmasını temin etmeyi amaçladığı ticari bir faaliyettir.

İşletmeler dijital platformlara giderek daha fazla yönelirken, Kamerun'daki E-Ticaret Yasası'nı ve buna tabi olan Tüketici Koruma Yasası'nı anlamak, uyumluluğun sağlanması ve olası yasal risklerin önlenmesi açısından büyük önem taşır.

Bu yasal çerçeve, sözleşme hukuku, tüketici hakları, veri koruma ve fikri mülkiyet hakları gibi alanları kapsar ve tüm bu konular çevrim içi ticaret dünyasında birbiriyle kesişmektedir.

Kamerun’da e-ticaret hukuku, temelde çevrim içi işletmelerin tüketiciler ve diğer işletmelerle nasıl ilişki kurduğunu düzenler. Çevrim içi sözleşme ve işlemler için uyulması gereken kuralları belirler. Bu düzenlemelerin temellerini anlamak, girişimcilerin dijital sözleşmeleri ve etkileşimleri güvenle yönetmesine olanak tanır.

Kamerun’daki e-ticaret ortamını şekillendiren birkaç temel düzenleme vardır. Bunları anlamak, çevrim içi işletmeler için oldukça önemlidir.

Bunlardan ilki, 21 Aralık 2010 tarihli ve 2010/021 sayılı Elektronik Ticaret Yasası’dır. Bu yasa, elektronik imzalara el yazısıyla atılmış imzalarla aynı hukuki geçerliliği tanımaktadır. Bu yasal düzenleme, çevrim içi sözleşmelerin yapılma şeklinde devrim yaratmıştır.

Bir diğer önemli düzenleme ise 23 Aralık 2024 tarihli ve 2024/017 sayılı Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Yasadır. Bu yasa, Kamerun’daki bireylerin kişisel bilgilerinin gizliliğini ve işlenmesini düzenler.

Kamerun’daki 2011/012 sayılı Tüketici Koruma Yasası, çevrim içi pazarlamada adil uygulamaları teşvik eden ve yanıltıcı reklamlara karşı önlem alan düzenlemeler içerir.

Ayrıca, çevrim içi işlemlerde şartlar ve koşulların açıkça belirtilmesi zorunludur. E-ticaret işletmeleri, iade politikaları, kargo ücretleri ve veri kullanımı hakkında net bilgi sağlamak zorundadır. Bu şeffaflık, tüketicilerin bilinçli kararlar vermesini sağlar ve sağlıklı bir dijital ticaret ortamı oluşturur.

Ayrıca, hatalı ürünlerde iade ya da değişim hakkı gibi mekanizmalar, tüketici haklarının güçlendirilmesi açısından önemlidir. Bu tür uygulamalar, çevrim içi perakendecilerin müşteriyle güven temelli ilişkiler kurmasına yardımcı olur.

Dijital çağda, veri gizliliği ve güvenliği, hem tüketiciler hem de işletmeler açısından önemli konular haline gelmiştir. Kamerun’un 2024/017 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Yasası ve GDPR gibi düzenlemeler, kişisel bilgilerin korunmasının önemini vurgular.

İşletmeler, kapsamlı veri güvenliği politikaları uygulamalıdır. Aksi takdirde, veri ihlalleri ciddi mali cezalara ve müşteri güveninin kaybına yol açabilir.

Kamerun’daki çevrim içi ortamda, yenilikleri korumak adına OAPI (Afrika Fikri Mülkiyet Örgütü) yasalarının ayrıntılarını bilmek kritik öneme sahiptir.

OAPI, CEMAC, OHADA ve birçok Frankofon Afrika ülkesinde yaratıcı eserlerin (grafik, ses, yazılı içerik), ticari markaların ve patentlerin korunmasından sorumlu organdır.

İşletmeler, üçüncü taraf materyallerini kullanmadan önce gerekli izinlere sahip olmalıdır; aksi takdirde yasal anlaşmazlıklarla karşılaşabilirler. Marka isimleri ve logoları gibi ticari markalar, yoğun dijital ortamda kimliğin korunması açısından büyük önem taşır.

4.14.1 Ülkedeki Pazaryerleri

1. Jumia Cameroon

Afrika'nın en büyük e-ticaret platformlarından biri olan Jumia, Kamerun'da da faaliyet göstermektedir. Elektronikten moda, ev eşyalarından market ürünlerine kadar geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır.

2. Afrosmartshop

Afrosmartshop, satıcılar ve alıcıları bir araya getiren bir pazar yeri sunar. Kendi lojistik ağı ve ödeme hizmetleriyle, Kamerun'da ve yurtdışında müşterilere hizmet verir.

3. Glotelho.cm

Glotelho, elektronik, ev aletleri, moda ve daha birçok kategoride ürün sunan popüler bir çevrimiçi mağazadır.

4. Market Express & Prem Market

Market Express ve Prem Market, elektronik, gıda ve moda ürünleri gibi çeşitli kategorilerde ürünler sunan yerel e-ticaret siteleridir. Her iki platform da Kamerun'da çevrimiçi alışverişin önemli oyuncularındandır.

5. Foray Machines

Tarım makineleri & işleme ekipmanları mağazası olarak Kamerun'da faaliyet göstermektedir.

6. Equipt – Equipment For Sale in Cameroon

Equipment For Sale in Cameroon” başlığı altında işlem/ambalaj/malzeme-handling makineleri listelenmektedir. Makine/teçhizat segmenti için daha doğrudan bir kategoride; ithalat/ikinci el makineler için potansiyel pazar sunmaktadır.

4.14.2 Uluslararası E-Ticaret Platformları

1. Ubuy Cameroon

Ubuy, uluslararası markaların ürünlerini Kamerun'a sunan bir platformdur. Elektronik, moda, güzellik ürünleri ve daha fazlasını içeren geniş bir ürün yelpazesiyle, sınır ötesi alışveriş deneyimi sağlar.

2. AliExpress, SHEIN, Temu

Bu küresel platformlar, Kamerun'daki kullanıcılar arasında da popülerdir. Özellikle moda, elektronik ve ev eşyaları kategorilerinde geniş ürün seçenekleri sunarlar.

4.14.3 Mobil Uygulamalar ve Sosyal Ticaret

Kamerun'da mobil cihazlar üzerinden alışveriş yapmak oldukça yaygındır. Facebook Marketplace gibi sosyal medya platformları da, bireylerin ürün alım-satımı yapabildiği popüler mecralardır. Ayrıca, birçok e-ticaret platformunun mobil uygulamaları, kullanıcı deneyimini artırmak için çeşitli özellikler sunmaktadır. Whatsap business, telegram gibi uygulamalar ticarete ayrıca önemli yer tutmaktadır.

Kamerun'da e-ticaret sektörü, hem yerel hem de uluslararası platformlarla hızla büyümekte ve çeşitlenmektedir. Bu gelişmeler, tüketicilere daha fazla seçenek sunarken, işletmelere de dijital pazarda yer alma fırsatı tanımaktadır.

4.14.4 Özel Günler, Bayramlar v.b.

1 Ocak Yeni Yıl
11 Şubat Gençlik Günü
08 Mart Dünya Kadınlar Günü
01 Mayıs İşçi Bayramı
20 Mayıs Ulusal Birlik Günü
25 Aralık Noel
Ramazan Bayramı
Kurban Bayramı
Paskalya
Ascension Day (Hz. İsa Göğe Yükselişi)
Meryemin Göğe Yükselişi – 15 Ağustos
Azizler Günü- 01 Kasım

4.14.5 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Kamerun'da en çok kullanılan sosyal medya platformları (2024 itibarıyla):

- 1- Facebook
- 2- WhatsApp
- 3- Youtube
- 4- Instagram
- 5- TikTok
- 6- Twitter/X
- 7- LinkedIn

4.14.6 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Kamerun'da e-ticaret yoluyla ülkeye giren ürünlerde gümrük vergileri ve muafiyetler, geleneksel ithalat kurallarına büyük ölçüde bağlıdır. Ancak dijitalleşmenin artmasıyla birlikte e-ticaret üzerinden gelen ürünlerin vergilendirilmesi de daha fazla gündeme gelmiştir.

4.15 Kamerun'da E-Ticarette Gümrük Vergileri ve Muafiyetler

4.15.1 Genel Gümrük Vergileri (Tarife Rejimi)

Kamerun, CEMAC (Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Topluluğu) üyesidir ve bu kapsamda CEMAC Gümrük Tarifesi (TEC - Tarife Extérieur Commun) uygulanmaktadır. E-ticaret ürünleri bu çerçevede sınıflandırılır:

Ürün Grubu	Gümrük Vergisi
Temel Gıda, İlaç	%5 (Düşük Tarife)
Orta Öncelikli	%10-20
Lüks Tüketim	%30'a kadar çıkabilir

4.15.2. KDV ve Diğer Vergiler

- **Katma Değer Vergisi (TVA/KDV):** %19,25 oranında uygulanır.
- **İstatistik Vergisi (IS):** Genellikle %1 oranında alınır.
- **Toplum Gelişim Vergisi (TDC):** %0,45 oranında uygulanabilir.

E-ticaret üzerinden gelen ürünlerde de bu vergiler, ürünün CIF bedeli (mal bedeli + sigorta + navlun) üzerinden hesaplanır.

4.15.3 Vergi Muafiyetleri (Muaf Kategoriler)

Bazı özel durumlarda gümrük vergisi muafiyeti söz konusu olabilir:

Durum/Kategori	Muafiyet Durumu
Değeri 5000 FCFA(8 USD) altı ürünler	Bazı durumlarda muafiyet tanınabilir
Eğitim Materyalleri/Kitaplar	Gümrük Vergisinden Muaftır
Yardım amaçlı gönderiler/ STK Ürünleri	Özel İzin İle Vergiden Muaftır
Diplomatik Gönderiler	Tam Muafiyet

4.15.4 Küçük Paketler ve Bireysel Gönderiler

Eğer bireysel bir müşteri yurt dışından bir e-ticaret platformu üzerinden ürün sipariş ederse:

- Paketin değeri 50.000 CFA (yaklaşık 80 USD) altında ise, bazı durumlarda vergiden muaf tutulabilir. Ancak bu durum ticari değil, kişisel kullanım için siparişlerde geçerlidir.
- Kamerun Gümrük İdaresi (Direction Générale des Douanes), bu tür gönderilerde paket içeriği ve değeri üzerinden gümrük kontrolü yapar.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Elektronik Ticaret Kanunu

Law No. 2010/021 of 21 December 2010 on Electronic Commerce

Bu yasa, Kamerun’da e-ticaretin temelini oluşturur. Bazı önemli maddeleri:

- Elektronik işlemler ve sözleşmelerin yasal geçerliliğini tanır.
- Elektronik imza, fiziksel imza ile aynı hukuki değere sahiptir.
- Ticari işlemlerde kullanılan dijital verilerin geçerliliği düzenlenmiştir.
- E-ticaret sitelerine ürün/hizmet açıklama, fiyat, sözleşme şartları gibi bilgileri açık ve şeffaf şekilde sunma zorunluluğu getirir.

Kişisel Verilerin Korunması Yasası

Law No. 2024/017 of 23 December 2024 on Personal Data Protection

Yeni çıkan bu yasa, veri güvenliği ve kullanıcı gizliliğini korumayı hedefliyor:

- Kişisel verilerin rızasız toplanması, işlenmesi ve üçüncü taraflarla paylaşılması yasaktır.
- E-ticaret siteleri, kullanıcı verilerinin nasıl işlendiğini açıkça bildirmekle yükümlüdür.
- Kullanıcılara verilerini silme veya işlenmesini durdurma hakkı tanınır.

Tüketici Koruma Yasası

Law No. 2011/012 on Consumer Protection

Bu yasa, e-ticaret yoluyla alışveriş yapan tüketicilere güvence sağlar:

- Ürün iade ve değişim hakları düzenlenmiştir.
- Alıcıya açıkça teslimat süresi, garanti, cayma hakkı, fiyat bilgisi gibi detayların sunulması zorunludur.
- Yanıltıcı reklamlar ve aldatıcı kampanyalar yasaktır.

Elektronik İletişim Yasası

Law No. 2010/013 of 21 December 2010 on Cybersecurity and Cybercrime

Bu yasa, e-ticaret dahil tüm dijital işlemlerde güvenliği sağlama amacı taşır:

- Kimlik avı (phishing), sahte siteler, siber saldırılar gibi olaylara karşı önlem alınmasını zorunlu kılar.
- E-ticaret platformlarının sunucu güvenliği, şifreleme, güvenli ödeme gibi altyapılara sahip olması beklenir.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Kamerun'da e-ticaretin gelişmesiyle birlikte, lojistik ve sipariş karşılama (fulfillment) hizmetleri de önem kazanmıştır.

Uluslararası Lojistik ve Fulfillment Hizmet Sağlayıcıları

1. ShipBob

ShipBob, Kamerun'da doğrudan bir fulfillment merkezi bulunmamasına rağmen, ABD, Avrupa, Kanada ve Avustralya'daki merkezlerinden Kamerun'a gönderim yapmaktadır. Bu sayede, Kamerun'daki e-ticaret markaları, ShipBob'un küresel ağı aracılığıyla siparişlerini yönetebilirler.

2. DHL Express

DHL, Kamerun'da hızlı ve güvenilir uluslararası kargo hizmetleri sunmaktadır. E-ticaret işletmeleri için özel çözümler sunarak, siparişlerin zamanında ve güvenli bir şekilde müşterilere ulaşmasını sağlar.

3. GEODIS

GEODIS, Kamerun'da kapsamlı lojistik çözümleri sunan küresel bir lojistik sağlayıcısıdır. E-ticaret işletmeleri için depolama, taşıma ve sipariş karşılama hizmetleri sunarak, tedarik zinciri yönetimini kolaylaştırır.

4. UPS

Kamerun'da etkin bir altyapı ve dağıtım kanalı bulunan lojistik sağlayıcıdır.

Yerel Lojistik ve Fulfillment Hizmet Sağlayıcıları

1. AB Capital Logistics

AB Capital Logistics, Kamerun'da üçüncü taraf lojistik (3PL) hizmetleri sunan önde gelen şirketlerden biridir. Hizmetleri arasında gümrükleme, hava ve deniz taşımacılığı, kara taşımacılığı, depolama ve sipariş karşılama bulunmaktadır. Ayrıca, teknolojik çözümlerle gönderi takibi ve görünürlük sağlayarak, işletmelere özel lojistik planları sunar.

2. Chia Logistics Ltd

Chia Logistics, Kamerun içinde ve uluslararası alanda kargo taşımacılığı hizmetleri sunmaktadır. Güvenli, verimli ve sürdürülebilir taşımacılık çözümleriyle, müşterilerine kaliteli hizmet sağlamayı hedefler.

3. Africa Delivery Express (ADEX)

ADEX, Kamerun'da e-ticaret teslimatları, aynı gün şehir içi teslimatlar, ertesi gün teslimatlar, kapıda ödeme ve ön ödemeli teslimatlar gibi çeşitli hizmetler sunmaktadır. Ayrıca, uzak bölgelere teslimat, depolama ve sipariş karşılama hizmetleri de sağlamaktadır.

4. Campost

Campost, Kamerun'un resmi posta hizmeti sağlayıcısıdır ve e-ticaret lojistiği için çözümler sunmaktadır. Hizmetleri arasında EMS, şehir içi teslimatlar ve dijital lojistik çözümleri bulunmaktadır.

4.15.7 Tanıtım ve Pazarlama

Kamerun, genç bir nüfusa sahiptir; CIA World Factbook'un 2020 tahminine göre, nüfusun %62,38'i 25 yaşın altındadır. Ekonomik zorluklara rağmen, Kamerun'daki tüketicilerin son yıllarda artan yıllık harcanabilir gelirleri olduğu gözlemlenmiştir. Bu da artan tüketici harcamalarına yol açmıştır (2021 yılında kişi başına GSYİH'nın yaklaşık 1.650 ABD Doları olduğu tahmin edilmektedir – IMF verisi).

Kırsal alanlarda yoksullukla mücadele devam etse de, ülkede artan sayıda genç profesyonelin katkısıyla büyüyen bir kentsel orta sınıf oluşmuştur. Perakende sektörü giderek daha modern ve organize bir hale gelmektedir.

4.15.8 Tüketici Davranışları

Fiyat ve erişilebilirlik, Kamerun'daki çoğu tüketici için temel belirleyici unsurlardır. Ancak daha varlıklı küçük bir kesim, marka bilinirliği ve kaliteyi de dikkate almaktadır.

Aile, Kamerun halkının yaşamında merkezi bir rol oynadığından, aile temalı reklam kampanyalarının daha güçlü bir etki yaratması olasıdır. Açık hava reklamcılığı, etkili bir reklam biçimi olabilir.

Geçmişte tüketiciler yabancı ürünleri kalite ve güvenilirlik açısından daha üstün görme eğilimindeyken, özellikle tarım ve gıda sektöründe Kamerun üretimi ürünler giderek daha fazla rağbet görmeye başlamıştır.⁸

Facebook, WhatsApp, Instagram ve TikTok en çok kullanılan sosyal medya platformları ve genç nüfusu yönlendiren ana etmendir. Özellikle marka tanıtım ve reklamları için Influencer iş birlikleri etkili olabilir.

Google Ads & Facebook Ads ülkede oldukça yaygın kullanılan ilan ve reklam alanları olarak gelişim göstermeye devam etmektedir.

Yerel dijital medya da Kamerun merkezli dijital gazeteler, bloglar ve haber siteleri tanıtım için kullanılabilir.

⁸ <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/cameroon/marketing>

Ancak ülkede; gelir seviyesinin oldukça düşük olmasından dolayı fiyat duyarlılığı yüksektir. Fiyat/performans mesajı önemlidir. Ülkede başta Fransız, Çin ürünlerine yönelik bir tecrübe olduğundan dolayı ülkede güven inşa etmek gerekir; tanınmış markalara daha fazla yönelme eğilimi vardır.

4.16 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Kamerun'da makine ve teçhizat ürünleri ithalatı 2024 yılında yaklaşık 573,6 Milyar FCFA'lık bir meblağa erişmiş konumdadır. Bu artışta dikkat çeken en önemli husus “ yalnızca en düşük fiyatlı” ürün tercihinin artık “ uzun ömürlü ve güvenilir” ürünlere yönelimidir. Bu nedenle pazarda özellikle tüketici tercihlerinin yavaş yavaş “ imalat kalitesi, servis, yedek parça desteği” gibi tüm tefrişatına yönelim gösterdiği gözlemlenmektedir.

Kamerun'da makine ve teçhizat sektörü, dinamik pazar yapısı ve gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda önemli trendler ve tüketici tercihleri sergilemektedir. Ülkenin ekonomik koşulları göz önüne alındığında, alıcılar öncelikle **uygun fiyatlı, dayanıklı ve düşük bakım maliyetine sahip ürünlere** yönelmektedir. Özellikle tarım ve inşaat sektörlerinde küçük ve orta ölçekli işletmeler, ikinci el makineler veya kiralama seçeneklerine sıklıkla başvurmaktadır. Bununla birlikte, enerji kesintilerinin yaygın olması, dizel jeneratörler ve güneş enerjili sistemlere olan talebi artırmaktadır.

Son dönemde, **dijitalleşme ve e-ticaret platformları** da sektördeki yerini giderek güçlendirmektedir. Jumia gibi platformlar, hem yerel hem de uluslararası alıcı ve satıcıları bir araya getirerek pazarın erişilebilirliğini genişletmektedir. Ancak, satış sonrası hizmetler ve yedek parça temini hala alıcı kararlarında belirleyici rol oynamaktadır. Yerel distribütörler ve teknik servis ağları, müşteriler için güven unsuru oluşturmakta ve marka bağlılığını pekiştirmektedir.

Çevre dostu teknolojilere olan ilgi de yükselişe geçmiştir. Güneş enerjisiyle çalışan sulama sistemleri ve enerji verimli makineler, hem çiftçiler hem de sanayi işletmeleri tarafından giderek daha fazla tercih edilmektedir. Ayrıca, Kamerun'un resmi dilleri olan Fransızca ve İngilizce etiketleme, ürünlerin pazara girişinde zorunlu bir gerekliliktir ve tüketici güveni açısından kritik önem taşımaktadır.

Pazarda özellikle son dönemde ülkenin Ulusal Kalkınma Planı-2030 uyarınca ithal ikameci sanayi kapsamında sanayi tesisleri için inşaat, makine ve teçhizat temini tarım, üretim gibi bir çok alanda artmış durumdadır. Hayvancılık, agro-tarım, tarımsal üretim kapsamında makine, yedek parça ve servis bakım gibi tam destek ağı ve gereksinimi artmış durumdadır.

4.17 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

4.17.1 Temel Vergiler ve Oranları

Vergi Türü	Oran / Uygulama	Açıklama
Gümrük Vergisi (Customs Duty / Import Tariff)	Genellikle %5-30 arasında. Ayrıca “ham malzeme/teçhizat” için %10 vergi oranı	Makine/teçhizat ürün grubu için hangi kategoriye girildiği önemli (raw materials & equipment goods → %10)
Katma Değer Vergisi (TVA / VAT)	%19,25	İthal edilen makine ve teçhizatın değeri üzerinden uygulanır.
Özel Tüketim Vergisi (Excise Duty / Consumption Tax)	Bu vergi daha çok lüks eşya, içki/sigara/araç gibi ürünlerde; makine/teçhizat için genel uygulama değil. Örneğin lüks ürünlerde %25-%50 aralığı.	Makine/teçhizat için normalde uygulanmıyor, ancak özel durumlarda olabilir.
Ek Vergiler / Muafiyetler	Örneğin fotovoltaik sistemleri için bazı ekipmanlarda gümrük vergisi muafiyeti duyurulmuştur.	Tarım, enerji gibi özel yatırım alanlarında istisnalar geçerli olabilir.

4.17.2 İlave Vergi veya Ek Tarife Uygulanabilecek Durumlar

1. Yerel üretimi koruma amacıyla ilave tarife uygulamaları

Kamerun hükümeti, yerel üretimi teşvik etmek amacıyla “ithal edilen ürünlerin yerli muadillerine sahip olması durumu”nda ithalata ekstra vergiler ya da tarife engelleri koyabiliyor. Örneğin, 2023 Mali Yılı Kanununda “Imported goods with locally produced counterparts shall be excluded from customs import facilities” ifadesi yer almaktadır.

2. GTIP sınıflandırmasına ve tarife kategorisine bağlı farklı oranlar

Kamerun’da ithal edilen ürünler için “Raw materials & equipment goods” kategorisi 10% gümrük vergisi oranına sahiptir.

3. Antidamping ya da koruyucu tedbir olasılığı

Genel olarak makine/teçhizat özelinde antidamping uygulamalarına dair doğrudan bir uygulama bulunmamaktadır. Ancak “yerel üretimi koruma” hedefi çerçevesinde ithal edilen makineler için ilave düzenlemeler getirilebilmektedir.

4. Yatırım teşvikleri ve muafiyetlerin tersine çevrilmesi

Tarım, enerji, biyoyakıt ekipmanları gibi özel alanlarda muafiyetler ya da düşük gümrük oranları tanımlanmış durumda. Bu durumda diğer makineler için “eş alanlarda olmayan ürünlere” daha yüksek vergi uygulama ihtimali doğabiliyor. Ülkenin özellikle ithal ikameci sanayi kapsamında üretim tesisleri için temin edeceği ürünlerde (tarım, hayvancılık vs.) gümrük muafiyeti taşımaktadır. Özellikle gübre ve muadilleri kapsamında tarımsal teşvik için büyük muafiyetler bulunmaktadır. Diğer yandan, ülkenin Yatırım Teşvik Ajansı (API) ülkede yabancı yatırımcılar için büyük muafiyetler sunmaktadır.

5. Ürünün yaşı ya da ikinci el olması nedeniyle farklı vergilendirme

İkinci el makineler için ayrı muamele öngörülmüştür. Örneğin “second-hand machinery (...) over 20 years old shall be cleared based on the residual values ...” gibi ifadeler Mali Kanunda yer almaktadır.

6. İthalat İşlem Vergisi (Taxe Statistique / Droit d’Entrée)

Gümrükte genellikle %1 oranında uygulanır. Mal beyanı sırasında ödenir, tüm ithalat işlemlerinde geçerlidir.

7. Diğer Masraflar

Gümrük komisyonları, liman hizmet bedelleri, belgelendirme ücretleri, ve lojistik hizmet vergileri gibi ek maliyetler ithalat sırasında oluşabilir.

Diğer yandan, Kamerun, CEMAC Gümrük Birliği üyesidir. Bu nedenle üye ülkeler arasında belirli ürünlerde gümrük vergileri sıfırlanabilir. Yerel üretimi teşvik etmek amacıyla bazı inşaat ürünlerinde ithalata sınırlama veya yüksek vergi uygulanması mümkündür.

4.18 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Kamerun’da sektör özelinde doğrudan uygulanan bir tarife dışı engel bulunmamaktadır. Ancak ülkeye ticarete ve ticaret sonrası yaşanabilecek genel Afrika ile ticareti yansıtan birçok problemle karşılaşılması olasıdır. Bunlardan ilk sırada ülkede herhangi bir işlem için gereken çok sayıda doküman, belge gereksinimidir. PECAE programı ile uygunluk sertifikası, akabinde yaşanabilecek gümrük öncesi muayene, gözetim, sertifikasyon gibi hususlar zaman ve maliyeti arttırabilmektedir.

Diğer yandan ithalatçının lisans alması ve kayıt olması da bir diğer engel olarak yansıyabilmektedir. Bu nedenle işlemler ve süreçler uzayabilmektedir. Ülkede ithalat işlemlerinde gözetim ve ön bildirim prosedürü yoğundur. Kıymet bedeli 2 milyon FCFA üstü olan her ürün için yetkili ön muayene işlemleri yapılması gerekmektedir. Bu da makine ve teçhizat ürünleri gibi kıymet bedeli yüksek olan ürün segmenti için zaman ve maliyet kaybına neden olabilmektedir.

Ülkede idari belge formaliteleri ve gümrük uygulamaları da uzun zamanlara neden olabilmektedir. Her ne kadar IMF ile yapılan çalışma ziyaretinde IMF’nin bu belge ve kontrollerin azaltılmasına yönelik kararı bulunsa da ülke mevzuat ve uygulamalarında buna yönelik atılmış bir adım görülmemiştir.

Ülkede makine/teçhizat için teknik uygunluk, kalite belgeleri, etiketleme ve işaretleme uygunlukları oldukça önemlidir. Bu standartların sağlanmaması bir engel oluşturabilir.

Diğer yandan, tüm Afrika'da geçerli olan kayıt dışı ödemeler, para transferleri, iş yapış süreçlerinde yeteri kadar profesyonel davranmayan ticaret erbabı gibi hususlar da ticaret erbabımızı olumsuz olarak etkileyebilecek diğer hususlar olarak göze çarpmaktadır.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Yukarıda ifade edildiği üzere Kamerun'un mekanik ve elektrikli makineler-ekipman ithalatı, 2023'te yaklaşık **CFA 656 milyar** olarak gerçekleşmiş; 2022'ye göre 26 %'lık artış gösteriyor.2024 verilerine göre, “endüstriyel ekipman ve makineler” ithalatında yaklaşık **CFA 573,6 milyar** düzeyiyle altı yıllık en yüksek hacim kaydedilmiş durumda olmuştur. Bu artış, yatırımın ve sanayi kapasitesinin büyüdüğünün göstergesi olmaktadır. Özellikle yukarıda da değinildiği üzere ülkenin “kendine yetebilirlik” açısından yerel imkanlar kullanarak sanayileşmeye gitme isteği; tarım ve hayvancılıkta kendi ürün kapasitesi için katma değer üretme arzusu; yerel ürünleri (kereste gibi) işlemsiz olarak ihraç etmede uygulanan yüksek ihracat vergileri bunun en büyük göstergesi konumundadır. Bunun yanında, Ülkenin %4-5 seviyelerinde seyreden ekonomik büyümesi, genç ve dinamik nüfus yapısı ile altyapı yatırımlarındaki artış, makine sektörüne olan talebi sürekli kılmaktadır.

Tarım mekanizasyonu, Kamerun'da en önemli fırsat alanlarından birini oluşturmaktadır. Ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalı olan ülkede, küçük ve orta ölçekli çiftçiler için uygun fiyatlı traktörler, modern sulama sistemleri ve hasat sonrası işleme ekipmanlarına yönelik talep hızla artmaktadır. Özellikle güneş enerjisiyle çalışan sulama sistemleri, hem enerji maliyetlerini düşürme hem de sürdürülebilir tarım imkanı sağlaması nedeniyle öne çıkmaktadır.

İnşaat ve altyapı sektörü ise bir diğer büyüme alanıdır. Hükümetin konut, yol ve enerji altyapısı yatırımları, inşaat ekipmanları pazarını canlandırmaktadır. Mini ekskavatörler, beton mikserleri, kaldırım makineleri ve hafif inşaat ekipmanlarına olan talep, kentsel dönüşüm projeleriyle birlikte daha da artmaktadır.

Enerji kesintilerinin sık yaşandığı Kamerun'da, **jeneratör ve enerji çözümleri** pazarı oldukça hareketlidir. 10-500 kVA arası dizel jeneratörler, güneş enerjisi sistemleri ve enerji verimli makineler, hem sanayi kuruluşları hem de ticari işletmeler tarafından tercih edilmektedir. Bu alanda Türk üreticiler, kalite-fiyat dengesi açısından önemli bir avantaja sahiptir.

Türk makine sektörünün Kamerun'daki en önemli rekabet avantajı, **Avrupa kalitesi ile Uzak Doğu fiyatları arasında ideal konumlanmasıdır**. Ürün dayanıklılığı, yedek parça erişilebilirliği ve teknik servis imkanları, Türk mallarını bölgede cazip kılmaktadır. Ayrıca, coğrafi uzaklığa rağmen kültürel yakınlık ve iletişim kolaylığı da Türk ihracatçılarına ek avantaj sağlamaktadır.

Dijital dönüşüm alanındaki gelişmeler de ihracatçılar için yeni fırsatlar yaratmaktadır. Jumia gibi online platformlar üzerinden pazar erişimi kolaylaşırken, sosyal medya ve dijital pazarlama kanalları aracılığıyla hedef kitlelere doğrudan ulaşım imkanı doğmaktadır. Özellikle COVID-19 sonrası hız kazanan dijitalleşme trendi, e-ticaret altyapısının gelişimini hızlandırmıştır.

Ülke Douala ve Kribi Limanı ile Sahra Altı Afrika Orta Afrika bölgesine açılan bir konumdadır. Başta Orta Afrika Cumhuriyeti, Kongo, Çad gibi ülkelerin ana çıkış limanı konumundadır. Bu

da potansiyel ihracatçımıza sadece 28 milyonluk bir nüfusa hitap etmekten ziyade oldukça büyük bir nüfusa hitap etmesi mümkündür.

Türk Hava Yolları'nın doğrudan Kamerun Douala/Yaounde'ye haftanın her günü uçuşları olması ihracatçımız için bir diğer olumlu husus görülmektedir. İhracatçımızın potansiyel müşterileri doğrudan Türkiye'ye ziyarette bulunabilmekte, ya da ihracatçımızın Pazar incelemesi için büyük kolaylık sağlayabilmektedir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

- Ülkedeki derin rüşvet ve yasadışı ödemeler en büyük sorun olarak görülmektedir. Kamerun son olarak Dünya Şeffaflık Endeksinde 180 ülke arasından 140. Sırada yer almaktadır. Ülkede geniş çaplı bir yolsuzluk, yasadışı ödemeler ve cezalar özellikle yabancı yatırımcılara uygulanmaktadır. Bu da başta yabancı yatırımlar olmak üzere, ülkede iş yapılabilirliğe oldukça zarar vermektedir. 2023 yılında Kamerun'a gelen doğrudan yabancı yatırım (DYY) net girişleri 799,2 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu, 2022 yılına göre %13,66'lık bir düşüşe işaret etmektedir .

- Ülkede yaygın ve oldukça hantal bir bürokrasi hakimdir. Bu bürokrasi çerçevesinde iş yapılabilirlik, işe başlayış, tamamlayış süreçleri oldukça yavaş ilerlemektedir. Özellikle kamu projeleri süreçleri ülkede oldukça uzun zaman almaktadır. Ülkeye kreditorler tarafından açılan kredi finansman olanakları bile ülke bürokrasisi tarafından zamanında temin edilememekte, bu da başta uluslararası kreditorler olmak üzere ikili finansmanları daha dikkatli hareket etmeye zorlamaktadır. Son olarak Nisan 2025'de Dünya Bankası tarafından yapılan açıklamada; Dünya Bankası'nın Kamerun'daki proje portföyünün gözden geçirilmesi sırasında, hükümet ve kurum tarafından finanse edilen 17 projeden 9'unun şu anda "risk altında" olduğunu kabul etti. Bu da toplam proje oranının, %53'e denk geldiği, bunun en büyük nedeninin ise kamu tarafından uygulama gecikmelerinden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

- Ülkede "hak ediş" usulü iş yapış süreçleri oldukça kötü neticelenebilmektedir. Bu nedenle Müşavirliğimizce ticaret erbabımız bu yönde işler özelinde uyarılmaktadır. Hak ediş usulü ödemeler özel/kamu fark etmeksizin zamanında temin edilememekte ve bu da firmalara zarar verebilmektedir. Hak edişin imzalanması için yine ilgili proje müdürleri tarafından farklı taleplerde bulunulabilmekte ve süreçler git gide uzayabilmektedir.

-CEMAC ülkeleri başta olmak üzere Kamerun'da da ithal ürünlere yönelik banka yolu ile ödemelerde bir nevi "tarife dışı engel" uygulanmaktadır. Buna göre CEMAC ülkeleri Merkez Bankası BEAC tarafından para transferleri uzayabilmekte, ihracatçının ödemeleri zamanında alamamasına neden olabilmektedir. Bu nedenle ihracatçımızın genelde elden ödeme ya da farklı ödeme yolları ile ödemeleri alması tercih edilmektedir. Bu yönde bir uygulamanın en büyük nedeni, CEMAC ülkeleri Merkez Bankası BEAC'ın yıllardır döviz sıkıntısı çekmesi, ithalata yönelik döviz rezervlerinin yıl içinde özellikle yılsonuna doğru azalması neden olmaktadır.

-Ülkenin yürüttüğü IMF programı çerçevesinde ülkede cari açık önleyici tedbirler son yıllarda gittikçe artmaktadır. Ülkenin başta petrol sübvansiyonları olmak üzere, çeşitli ürünlerdeki destekleri son yıllarda kademeli olarak düşürülmekte ya da kesilmektedir. Bunun finansı da, uygulamaya konulan yeni vergiler ile başta üreticilere ve hane halkına yansıtılmakta, bu da

üretim büyük zarar vermektedir. Ülkedeki en büyük iş insanları kuruluşlarından biri olan GICAM düzenli olarak üretim maliyetlerindeki artışlara eleştiride bulunmaktadır.

-Ülkenin halen düzenli bir altyapısının olmaması, düzenli elektrik temininde yaşanan sıkıntı, iş yapış esnasında kalifiye teknik personel bulunamaması, gereksinim duyulan ürünlere zamanında ve kalitede erişimde büyük sorunlar yaşanması ülkede iş yapışı oldukça zor kılan diğer nedenler olarak gösterilebilir. Bu sebeple, Kamerun'da taahhüt ile iş alan firmaların tüm bu gereksinimleri göz önünde bulundurması ve süreçlere hazırlıklı olması elzemdir.

-Ülkede özellikle makine ve teçhizat ürünleri özelinde ülkemizin her ne kadar büyük potansiyeli olsa da, pazarda süregelen hakimiyeti ve tanınırlığı bulunan Çin ve Avrupalı ülkeler sektörde büyük rekabet ortamı sağlamaktadır. Her ne kadar uluslararası kreditorler ile yapılan projelerde kaliteli ürünler malzeme listesine derç edilse de, özel sektör yatırımlarının daha ucuz malzemelere yönelmesi görülmektedir. Bu da Türk kalitesinin pazarda bilinmesine rağmen, diğer ülke menşeli ürünlere yönelimini arttırmaktadır.

7. Makine ve Teçhizat Malzemeleri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

- Öncelikle her ne kadar Müşavirliğimizin ihracatçımız ile düzenli firma listesi paylaşımı bulunsa da, firmalarımızın pazara gelerek potansiyel alıcıları, Pazar analizlerini kendilerinin yapması oldukça elzemdir. Kamerun'da yukarıda da ifade edildiği üzere iş birlikleri genelde referansa binaen yürümekte, iş insanları bu referanslara büyük önem vermektedir. Bu sebeple firmalarımızın halihazırda küçülen Dünya pazarında yeni arayışlara yönelmesi için pazara gelerek değerlendirmelerini yapmaları büyük önem arz etmektedir.

- Firmalarımızın pazardaki iş insanları ve ürün çeşidini potansiyel alıcılara yerinde göstermeleri Pazar payı için büyük önem arz etmektedir. Müşavirliğimizce görüşülen iş dünyası yetkilileri genelde çeşitli nedenler ile Türkiye'ye her daim ziyarette bulunamamakta olduklarını ifade etmektedir. Bu nedenle, ihracatçımızın pazarda ürünlerini doğrudan potansiyel alıcılara tanıtmaları kendilerinin pazarda yer edinebilmeleri için büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kamerun'da özellikle sektörün oldukça hareketli olduğu Douala ve Yaounde'de bir çok "Çin pazarı" mevcut konumdadır.

- Pazardaki rekabet ortamı için özellikle "ürün fiyat çeşitlendirilmesi" oldukça önemlidir. Doğrudan en kaliteli ve yüksek fiyatlı ürünler yerine, Pazar talebine binaen orta segment ve orta fiyatlı ürünler ile pazara giriş oldukça önemlidir.

- Kamerun her ne kadar iki dilli (İngilizce, Fransızca) bir ülke olarak bilinse de, ülkede Fransızca İngilizceye göre çok daha etkindir. Bu nedenle, ürün katalogları başta olmak üzere, firmalarımızın Fransızcaya hakim ve ürün tanıtımı yapacak kişiler ile potansiyel alıcıları ziyaret etmeleri ve görüşmeleri çok önemlidir.

- Firmalarımızın mümkün mertebe yerel ortaklar ile pazara ilk etapta yönelmeleri kendileri için olumlu neticeler doğurabilir. Özellikle güvenilir ve bilindik yerel ortakların pazarı bilmesi, potansiyel alıcılara daha kolay ulaşabilmesi, ülkedeki bürokratik ve gümrük sorunlarına hakim olması ve çözümünü bilmeleri firmalarımızın Pazara erişimini oldukça kolaylaştırabilecektir.

- Firmalarımızın Kamerun'da düzenlenen uluslararası fuarlar (PROMOTE 2026) katılımı kendileri için bir fırsat niteliğindedir. Bölgenin ve tüm sahra altının en büyük ve önemli fuar

organizasyonu olarak görülmektedir. Diğer yandan, Bakanlığımız destekli ya da özel ticaret heyetlerine katılımı, Pazarı tanıyabilmeleri açısından oldukça önemlidir.

- Firmalarımızın ürünlerini e-ticaret ortamlarında reklam ve pazarlaması firmalarımız açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, başta yerel ortak olmak üzere, bu yöndeki girişimler firmalarımız açısından oldukça önemlidir.

- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) koordinasyonunda düzenlenen genel veya özel nitelikli alım heyetlerinin Pazar araştırmaları için ticaret erbabımız tarafından kullanılması oldukça elzemdir. Bireysel seyahat planlamasına göre çok daha düşük maliyetli olacak olan bu organizasyonlar ile hem doğrudan alıcı fırsatlarına erişim, hem de pazarı bizatihi tacirimizin ziyaret ederek görmesi mümkün kılınabilmektedir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

- Kamerun başta olmak üzere tüm Sahra Altı Afrika ülkelerinde bölgeyi tanımayan ve bir bağlantısı olmayan firmalarımıza internet ve sosyal medya üzerinden zaman zaman ulaşılmakta ve iş fırsatı, yeni ihale, potansiyel alıcı/satıcı gibi yaklaşımlar ile ilişki kurulmaya çalışılmaktadır. Özellikle Birleşmiş Milletler İhaleleri, İnsani Yardım İhaleleri gibi ihaleler, ya da piyasa fiyatı altında iş imkanları gibi seçenekler sunulabilmekte ve bu fırsatlar için çeşitli ücretler talep edilebilmekte, Müşavirliğimiz tecrübelerine binaen bu önerilere bazı firmalarımız güvenebilmektedir. Ancak, mümkünse firmalarımızın bu yönde bir girişim, talep durumunda doğrudan Müşavirliğimiz ile ya da pazarda olası tanıdıkları ile iletişime geçmeleri elzemdir.

-Kamerun'da potansiyel ithalatçı firmaların banka akreditesi açamaması nedeniyle, ürün siparişlerindeki ödeme genelde sipariş sırasında bir ödeme, kalanı gemi yükleme esnasında yapılmaktadır. Potansiyel ihracatçı firmalarımızın bölgeye ticareti esnasında mümkünse bu yapılagelişi devam ettirmesi, ödeme almadan herhangi bir gönderi yapmamaları, mümkünse FOB şeklinde gönderi teslim etmeleri önerilmektedir.

- Uluslararası finansör ile düzenlenen büyük çaplı ihalelerde firmalarımızın yerelde çalıştığı yerel partnerlara oldukça dikkat etmesi gerekmektedir. Bu partnerların güvenilirlikleri ve bağlantılarının önceden araştırılması ve bilgi edinilmesi oldukça önemlidir.

- İş yapış süreçlerinin yanında iş etiğinin de ülkede çok gelişmiş olmadığı gözlemlenmektedir. Zaman zaman siparişler geç verilebilmekte, ödemeler geç alınabilmekte, muhatap kişiye ulaşım sorunlara neden olabilmektedir.

- Tüm bu olumsuzluklara rağmen tüm Dünyada sektörün daralan hacmi ve talebi düşünüldüğünde, Sahra Altı ülkelerden Kamerun'un gerek asayiş ve güvenlik problemi bulunmaması, gerek ülkede büyük fırsatların yer alması açısından tüm dünya ihracatçıları için önemli bir Pazar olduğu düşünülmektedir.

9. Genel Değerlendirme

Genel olarak yukarıdaki veriler altında Kamerun'un makine ve teçhizat ürünleri talebinin büyük ölçüde ithalata bağımlı oluşu, sektörün özellikle son yıllarda artan talep ile beraber oldukça canlı olduğu; kamu/özel projeleri temelinde ürün bazlı gereksinimin çok fazla olduğu; bu sebeple de potansiyel ihracatçılarımız için oldukça cazip fırsatlar sunabileceği değerlendirilmektedir.

Tüm bunların yanında, pazarda özellikle sektör özelinde Çin, Avrupa ülkeleri gibi pazarda uzunca zamandır bulunan ülkeler ile rekabetin olmasının kaçınılmaz olduğu, firmalarımızın ürün/talep temelinde tercihlere yönelmesi ve fiyat/performans odaklı yaklaşması pazarda tanınabilirlik ve tercih edilebilirliklerinin artması için önem arz etmektedir.

Ayrıca, yukarıda da ifade edildiği üzere pazara giren firmalarımızın bizatihi Pazar analizini bölgede bulunarak yapmaları, doğrudan alıcılar ile görüşerek ihtiyaç ve fiyat mukayesinde bulunmaları oldukça önemlidir.

10. Yararlı Adresler

- CEMAC Ülkeleri Gümrük Tarife Cetveli;

http://www.douanes.cm/douanes-cameroun/tarif-des-douanes/#dearflip-df_1898/1/

- Kamerun Kalite ve Standartlar Ajansı:

<https://www.anor.cm/>

- SGS Kamerun

https://www.sgs.com/tr-tr/services/kamerun-sevkiyat-onesi-uygunluk-degerlendirmesi-pecae?utm_

KAYNAKÇA

1. Trade Map, (2025), “ Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler”

https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c%7c85%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1

¹https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c%7c84%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1

2. Trade Map, (2025), “ Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği Başlıca Ülkeler”

https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c%7c84%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1

3. Trade Map, (2025), “Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün),”

<https://www.trademap.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c792%7c%7c8429%7c%7c%7c6%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

4. Trade Map (2025), “Makine ve Teçhizat Ürünleri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün),”

<https://www.trademap.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c120%7c%7c792%7c%7c8482%7c%7c%7c6%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

5. Trade Map (2025), “Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı,”

<https://www.trademap.org/Bilateral.aspx?nvpm=1%7c792%7c%7c120%7c%7c85%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1>

6. GOV.UK, 25 October 2024, 20 August 2024: UK-Cameroon Economic Partnership Agreement Committee – joint communique, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-cameroon-economic-partnership-agreement-committee-joint-communique-20-august-2024/20-august-2024-uk-cameroon-economic-partnership-agreement-committee-joint-communique?utm>

7. ANOR, (Kamerun Standartlar Enstitüsü), <https://www.anor.cm/>

8. Lloyds Bank, Ekim 2025, Advertising and marketing in Cameroon, <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/cameroon/marketing>